

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

**Vyhodnocení zkušeností s přípravami
dospělých žadatelů o křest v Pardubicích
v letech 2007–2017**

Bakalářská práce

Autor: Daniel Zýskal
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Náboženská výchova
Vedoucí práce: ThLic. Ing. Marie Zimmermannová, Th.D.
Oponent práce: doc. Mgr. Jan Hojda, Th.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Daniel Zýskal

Studium: P16K0389

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Náboženská výchova

Název bakalářské práce: **Vyhodnocení zkušeností s přípravami dospělých žadatelů o křest v Pardubicích v letech 2007-2017**

Název bakalářské práce: An assessment of the experience with the preparation of adult applicants for baptism in Pardubice in the years 2007-2017

AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem této bakalářské práce je popsat a vyhodnotit průběh přípravných katechezí dospělých, kteří přijali v letech 2007-2017 iniciační svátosti ve farnosti Pardubice. K vyhodnocení budou použity výpovědi a zkušenosti těch, kteří se na katechezích aktivně podíleli. Zkušenosti budou zjišťovány metodou průzkumu na základě polostrukturovaných rozhovorů s kněžími, katechety a účastníky katechezí. Práce vychází ze skutečnosti, že se v tomto období významně změnila metoda přípravy, a proto bude možné tyto změny popsat a vyhodnotit jejich přínos a problematické stránky.

Uvedení do křesťanského života. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1987. CORDONNIER, P. Guy. Katechumenát v životě církve. Praha: Pastorační středisko, 1993. Příprava ke svátostem. OPATRNÝ, Aleš. Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001. FONTANA, Andrea. Itinerario catecumenale con gli adulti. Il Libro degli accompagnatori. Torino: Elledici, 2011. OPATRNÝ, Aleš. Katechumenát in Cesty katecheze, č. 2, 2010, s. 7-9. FOSSION, A. Le catéchuménat, modele inspirateur de toute catéchèse. Lumen Vitae, 2006, č. 3, s. 253-267.

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: ThLic. Marie Zimmermannová, Th.D.

Oponent: doc. Mgr. Jan Hojda, Th.D.

Datum zadání závěrečné práce: 6.10.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Pardubicích dne

Poděkování

Chci velmi poděkovat paní ThLic. Ing. Marii Zimmermannové, Th.D. za vedení a odbornou pomoc při vypracování této bakalářské práce i za její osobní přístup a obětavost, která této práci předcházela.

Anotace

ZÝSKAL, Daniel. *Vyhodnocení zkušeností s přípravami dospělých žadatelů o křest v Pardubicích v letech 2007-2017*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020. 52 s. Bakalářská práce.

Tato práce si dává za cíl popsat, porovnat a vyhodnotit dva modely přípravy na přijetí iniciačních svátostí, které se v pardubické farnosti používaly a nadále používají. Jedná se o časové období mezi lety 2007–2017. V úvodu práce je obecně popsána historie katechumenátu, jeho jednotlivé etapy, struktura a význam pro jejich aktéry i pro život farnosti. Druhá část práce je zaměřena na popis dvou konkrétních modelů přípravy. Vychází z obsahů polostrukturovaných rozhovorů s účastníky katechezí, vlastních zkušeností a ze zkušeností dalších aktérů přípravy na přijetí iniciačních svátostí. Třetí část práce je zaměřena na porovnání jednotlivých etap a obsahů katechezí a obsahuje vyhodnocení stinných a světlých stránek obou modelů a s tím související konkrétní přínos pro všechny zúčastněné.

Klíčová slova: iniciace, katecheze, katechumenát, společenství

Annotation

ZÝSKAL, Daniel. *An assessment of the experience with the preparation of adult applicants for baptism in Pardubice in the years 2007-2017*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2020. 52 p. Bachelor thesis.

The aim of this work is to describe, compare and evaluate two models of preparation for the acceptance of initiation sacraments, which were used and continue to be used in the Pardubice parish. This is the time period between 2007–2017. In the introduction I first describe the history of catechumenate in general, its individual stages, structures and importance for their actors and for the life of the parish. In the second part I will focus on the description of two concrete preparation models. I will start from the content of semi-structured interviews with participants of catechesis, my own experience and with other actors preparing for the adoption of the Sacraments of Initiation. In the third part of the thesis I will focus on comparing the individual stages and contents of catechesis and evaluate the dark and bright sides of both models and the related concrete benefit for all involved.

Keyword: initiation, catechesis, catechumenate, community

Obsah

Seznam zkratk	9
1 Úvod	10
2 Cíl a metoda práce	11
3 Historie a současnost katechumenátu	12
3.1 Historie katechumenátu	12
3.2 Současnost katechumenátu	12
4 Podstata, význam a struktura katechumenátu	13
4.1 Podstata katechumenátu	13
4.2 Význam katechumenátu	13
4.3 Struktura katechumenátu	14
4.3.1 Předběžný katechumenát	15
4.3.2 Katechumenát	15
4.3.3 Období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe	16
4.3.4 Období mystagogie	16
5 Pardubická farnost	17
5.1 Dospělí žadatelé o křest 2007-2017	17
5.2 Pastorační činnost farnosti	18
6 Popis modelů přípravy katechumenů v letech 2007–2017	19
6.1 Model přípravy v letech 2007–2013	19
6.1.1 Autor modelu a obecné údaje	19
6.1.2 Struktura modelu v letech 2007–2013	20
6.1.2.1 Doba přípravy	20
6.1.2.2 Etapy přípravy	20
6.1.2.3 Obsah a témata katechezí	21
6.1.2.4 Didaktická stránka modelu	23
6.1.3 Shrnutí modelu uplatněného v letech 2007–2013	23
6.2 Model přípravy mezi lety 2014–2017	24
6.2.1 Autor modelu a obecné údaje	24
6.2.2 Struktura modelu v letech 2014–2017	24

6.2.2.1 Doba přípravy	24
6.2.2.2 Etapy přípravy	25
6.2.2.3 Obsah a témata katechezí	26
6.2.2.4 Didaktická stránka modelu.....	28
6.2.3 Shrnutí modelu v letech 2014–2017	28
7 Porovnání obou modelů přípravy.....	29
7.1 Porovnání modelů podle délky přípravy	29
7.1.1 Délka přípravy a rodina katechumena	30
7.1.2 Délka katechumenátu a křesťanské společnosti.....	31
7.1.3 Délka přípravy a motivace	33
7.1.4 Délka přípravy a krize víry	35
7.2 Porovnání modelů podle jednotlivých etap a období.....	35
7.2.1 Porovnání prekatechumenátu	36
7.2.2 Porovnání vstupu do katechumenátu	37
7.2.3 Porovnání období očišťování a zasvěcování.....	38
7.2.4 Porovnání období mystagogie.....	38
7.3 Porovnání modelů přípravy podle obsahu a témat katechezí.....	39
7.3.1 Porovnání obsahu katechezí k Písmu svatému	40
7.3.2 Porovnání obsahu katechezí k modlitbě.....	41
7.3.3 Porovnání katechezí o mravním životě.....	42
7.3.4 Porovnání katechezí k liturgickému roku	43
7.3.5 Porovnání katechezí ke svátostem	43
8 Vyhodnocení modelů přípravy na přijetí iniciačních svátostí	44
8.1 Vyhodnocení naukového modelu přípravy	45
8.2 Vyhodnocení iniciačního modelu přípravy.....	47
9 Závěr	49
Použitá literatura a zdroje	51
Příloha A	

Seznam zkratek

- AA** *Apostolicam actuositatem*, dekret 2. vatikánského koncilu o apoštolátu laiků (18. listopadu 1965)
- AG** *Ad gentes*, dekret 2. vatikánského koncilu o misijní činnosti církve (7. prosince 1965)
- CIC** *Kodex kanonického práva*
- CT** Apoštolská exhortace, *Catechesi tradendae* (16. října 1979)
- DV** *Dei verbum*, věroučná konstituce 2. vatikánského koncilu o Božím zjevení (18. listopadu 1965)
- EG** Apoštolská exhortace, *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013)
- GS** *Gaudium et spes*, pastorální konstituce 2. vatikánského koncilu o církvi v dnešním světě (7. prosince 1965)
- KKC** *Katechismus katolické církve*
- LG** *Lumen gentium*, věroučná konstituce 2. vatikánského koncilu o církvi (21. listopadu 1964)
- SC** *Sacrosanctum concilium*, konstituce 2. vatikánského koncilu o posvátné liturgii (4. prosince 1963)
- UKŽ** *Uvedení do křesťanského života*
- VDK** *Všeobecné direktorium pro katechizaci*

1 Úvod

Psát bakalářskou práci na téma: „Vyhodnocení zkušeností s přípravami dospělých žadatelů o křest“ jsem se rozhodl z několika důvodů. Jednak moje zkušenost s křesťanstvím je prozatím velmi úzce spojena s katechumenátem, protože svátost křtu jsem přijal teprve nedávno, a to v roce 2016. Moje zážitky a zkušenosti jsou zatím velmi čerstvé, proto znalost křesťanského společenství se opírá kromě zkušeností z katechumenátu již jenom o ty, které jsem získal v kolektivu spolužáků v rámci mého studia.

Velmi důležitou roli v mém výběru tohoto tématu hraje také osobnost katechetky a současně vedoucí mé bakalářské práce paní Marie Zimmermannové, pana faráře otce Antonína a v neposlední řadě také moji přátelé, kteří se mnou přijali společně svátost křtu, biřmování a eucharistie. Vážím si práce a obětavého nasazení všech, kdo se věnují tomuto poslání připravovat na přijetí vzácné svátosti, kterou nám daroval Ježíš Kristus. Určitě to není jednoduché, protože o ni žádají lidé s rozmanitými povahami a osudy, kteří přicházejí nesměle na faru požádat o křest a přijetí do církve. Dobře se mi vybavuje moje osobní zkušenost, kdy mě Duch svatý „přivedl za ruku“ do kanceláře pardubické farnosti. Malý zapálený plamínek víry, který se vznal v mém srdci, bylo jednoduché opět uhasit, ale nestalo se tak. Hoří dál velkým a žhavým plamenem, který nespáluje, ale osvětluje a zahřívá.

Chci se opět vrátit prostřednictvím této bakalářské práce do období přípravy a později katechumenátu, kdy jsme se spolu se svými přáteli obraceli k Ježíši Kristu a stávali se živými kameny obdivuhodného duchovního chrámu.¹ Věřím, že lidé, které v dospělosti Duch svatý obrací k Boží tváři, jsou nenahraditelným obohacením církevního společenství, bez nichž by byla církev mnohem chudší.

Myslím, že vyhodnocení zkušeností z přípravného období by mohlo být užitečné nejen pro mě samotného, ale i pro ostatní zainteresované a aktivně se podílející na přípravách, a to v jednotlivých časových obdobích pardubické farnosti. Zvolil jsem období deseti let mezi roky 2007–2017. Věřím, že to bude dostatečně dlouhý a vypovídající úsek, který bude moci být dostatečně popsán a vyhodnocen.

¹ Srov. 1 Petr 2,5

2 Cíl a metoda práce

Cílem této bakalářské práce je nashromáždit co nejvíce osobních zkušeností a informací jednotlivých účastníků přípravy dospělých žadatelů o křest ve farnosti Pardubice. Budu pracovat formou polostrukturovaných rozhovorů s co možná největším počtem dotazovaných, kterým budu klást převážně stejné otázky. Otázky budou směřovat k osobnímu vyznání a pokud možno také k co největší míře otevřenosti. Chci, aby směřovaly dotazované k vnitřnímu návratu do tohoto období a s odstupem několika let se zamysleli nad těmito otázkami:

a) Otázky pro dotazování bývalých katechumenů:

1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít? Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy? Změnila se Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?
2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?
3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho? Kdo se na přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly? Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu? Co pro vás znamenalo katechumenát osobně? Jaká zkušenost byla nejpodstatnější? Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo?
4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem? Podařilo se Vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?
5. Setkal jste se s krizí víry? Co vám ji pomohlo překonat?

Budu sledovat období deseti let od roku 2007 do roku 2017. Postupně oslovím účastníky katechezí a samozřejmě také katechety, kteří se na přípravách podíleli. Popíši jednotlivé modely přípravných katechezí a vyhodnotím pozitivní i negativní zkušenosti. Otázky, které budu pokládat kněžím a katechetům, jsou samozřejmě zcela odlišné a mají za cíl být nejen subjektivní reflexí, ale také objektivní sondou:

b) Otázky pro ty, kteří se na přípravě podíleli odborně:

1. V jakých letech jste se na přípravě podílel/a?
2. Ovlivnila vás práce katechety? Jakým způsobem? S jakými problémy jste se v průběhu přípravy setkávali nejčastěji? Byl dostatek času na všechny důležité oblasti přípravy?
3. Jaké skutečnosti vám nejvíce utkvěly v paměti?

4. Udělal byste dnes něco jinak, kdyby šel vrátit čas?

3 Historie a současnost katechumenátu

3.1 Historie katechumenátu

Tato bakalářská práce si nedává za cíl podrobný historický exkurz do různých období uplynulých dvou tisíc let a podrobný popis toho, jak vypadala a probíhala příprava na přijetí iniciačních svátostí. Je, ale užitečné si uvědomit, jaká byla praxe v apoštolských dobách s udílením křtu. Katechumenát, který by měl pevnou strukturu a schválený řád, zatím neexistoval.² Obvykle byl pokřtěn pán a s ním i celý jeho dům. Tento příklad najdeme ve Skutcích apoštolů při křtu setníka Kornelia (Sk 10). Určité náznaky přípravy na křest můžeme zahlédnout také v některých novozákonních spisech (Sk 2,37-41; 8,12-17; 1 Tes 1,9-10)³.

Na úplném začátku křesťanského novověku se dávali pokřtiti převážně dospělí lidé. V průběhu prvních staletí byl dospělý člověk postupně zasvěcován do křesťanského života katechezemi, modlitbami a postupným včleňováním do křesťanského společenství. Velký vliv na podobu a obsah přípravy na přijetí křtu měly katecheze sv. Cyrila Jeruzalémského a sv. Ambrože ve 4. st..⁴

Tato praxe, kdy ke křtu přistupovali většinou dospělí, se v průběhu doby proměňovala. S postupným šířením křesťanství, a zvláště po roce 313, kdy se křesťanské náboženství stalo státem tolerované, postupně získávalo značnou převahu ve všech vrstvách tehdejší společnosti. Význam katechumenátu se postupně vytrácel, až zanikl, když byly ke křtu přinášeny z velké většiny pouze děti.⁵ Jiná situace byla samozřejmě v misijních oblastech.

3.2 Současnost katechumenátu

Na současnou podobu katechumenátu má zásadní a rozhodující vliv II. vatikánský koncil a přijatá konstituce o svaté liturgii „Sacrosanctum Concilium“. V této konstituci církve přijala obnovenou podobu katechumenátu do několika stupňů a úpravu ritu

² Srov. OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 5.

³ Srov. Tamtéž, s. 5.

⁴ Srov. Tamtéž, s. 5.

⁵ Srov. OPATRŇY, Aleš. *Katechumenát. Cesty katecheze* [online], č. 2, 2010, s. 7. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/d/Katechumenat.pdf>

křtu dospělého. Podoba nového rituálu vyšla latinsky v roce 1972 a v českém překladu v roce 1987.⁶

4 Podstata, význam a struktura katechumenátu

4.1 Podstata katechumenátu

Ze své vlastní zkušenosti vím, že struktura a různorodost adeptů přijetí křtu je velmi bohatá. Přicházejí lidé různí, mladí i staří, lidé s vysokoškolským vzděláním i lidé se vzděláním základním. Také jsou odlišné motivace, které přivádějí zájemce o křest. Je proto zásadní odlišit motivace účelové od těch správných, které jsou přítomny alespoň částečně. Jedná se o touhu být křesťanem a žít v katolické církvi.⁷ Z toho důvodu je velmi obtížné pro katechety sjednotit náplň jednotlivých setkání a katechezí. Musí pracovat individuálně a se zřetelem na osobnostní charakteristiky a životní zkušenosti, které si sebou adepti křtu přinášejí.

Křest je vstupní branou k novému životu a přivtělení ke Kristu. Je svátostí víry, kterou člověk odpovídá Kristovu evangeliu.⁸ Nejedná se o něco dočasného, ale je to začátek trvalé proměny člověka. A to člověka dospělého, který musí všechno pochopit, přijmout a začlenit do svého života. Tento proces se děje postupně a vyžaduje dlouhé časové období s postupným osvojováním nových zkušeností, poznatků a informací.⁹ Ale to velmi podstatné a možná to nejpodstatnější je svobodné dozrávání touhy katechumena, který se chce stát se křesťanem. Doprovázet a pečovat, zprostředkovávat setkání se členy místní komunity, nabízet laskavé přijetí a projevovat radost z jeho rozhodnutí být křesťanem.¹⁰

4.2 Význam katechumenátu

Význam katechumenátu můžeme stručně popsat několika slovy z liturgické knihy. Jedná se o postupné uvádění katechumena do křesťanského života, a to prostřednic-

⁶ Srov. OPATRŇY, Aleš. Katechumenát. *Cesty katecheze* [online], č. 2, 2010, s. 7. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/d/Katechumenat.pdf>. Jde o dokumenty: Ordo initiationis christi anae adutorum , Uvedení do křesťanského života.

⁷ Srov. OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 10.

⁸ Srov. UKŽ, s. 9.

⁹ Srov. OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 3.

¹⁰ Srov. FOSSION, A. *Le catéchuménat, modèle inspirateur de toute catéchèse*. Lumen Vitae, 2006, č. 3.

tvím společenství věřících.¹¹ Toto uvádění je opravdu postupné a je to příprava ne na jednorázovou akci přijetí iniciačních svátostí, ale jedná se o proces, který vede k dlouhodobé a neustále probíhající konverzi adepta křtu. Také začlenění do místní komunity není konečný stav. Jde o to, aby se v období katechumenátu otevřela adeptovi křtu celá církev v celé její šíři a rozmanitosti.¹²

Jde také o hlásání evangelia, kterým se zvěstuje Ježíš Kristus a ten, který ho poslal. Aby ti, kteří ještě nejsou křesťané, uvěřili a vedeni Duchem svatým se svobodně obrátili k Bohu.¹³ A když mají být vedeni, tak to musí být cestou. Cestou, která je sice dlouhá, někdy obtížná a bolavá, ale která vede k radosti a věčnému životu. Tou cestou, pravdou a životem je Ježíš Kristus.¹⁴ On je tím hlavním cílem, který nás čeká na konci této cesty. Je to setkání s Ním tváří v tvář, setkání osobní a bytostné. A význam katechumenátu není o nic menší nebo snadnější, než je příprava na toto setkání ve svátostech, v liturgii, v Písmu, ve společenství. Tam všude je přítomen živý a vzkříšený.¹⁵

Prostřednictvím katechumenů a katechumenátu se neproměňují jenom přicházející a hledající adepti křtu, ale i katecheté a všichni, kdo se na této důležité práci podílejí.¹⁶ Slovo práce není v tomto případě úplně vhodně zvolené, je to skutečné poslání a k tomu je potřeba také tak přistupovat. Přistupujme tedy k trůnu milosti s důvěrou, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost.¹⁷

4.3 Struktura katechumenátu

Struktura katechumenátu je rozčleněna do ustálených stupňů, které na sebe navazují a jejich pořadí se nedá změnit nebo obejít. Jsou určeny pro dospělé, kteří se otevřeli Božímu působení. Rozdělení je určeno duchovním vývojem dospělého člověka, mnohaletou praxí, která se odedávna v církvi osvědčila a podle rozhodnutí II. vatikánského koncilu také místním zvykům a tradicím.¹⁸

¹¹ Srov. UKŽ, s. 20.

¹² Srov. FOSSION, A. *Le catéchuménat, modèle inspirateur de toute catéchèse*. Lumen Vitae, 2006, č. 3.

¹³ Srov. UKŽ, s. 18.

¹⁴ Srov. Jan 14,6

¹⁵ Srov. SC 7

¹⁶ Srov. OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 9.

¹⁷ Srov. Žid 4,16

¹⁸ Srov. UKŽ, s. 17.

Toto období můžeme rozdělit na čtyři základní etapy:¹⁹

1. předběžný katechumenát, jehož vyvrcholením je přijetím do katechumenátu;
2. období katechumenátu, které vrcholí zařazením mezi čekatele křtu;
3. období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe;
4. období mystagogie.

4.3.1 Předběžný katechumenát

Období prekatechumenátu předchází vlastnímu katechumenátu, který na něj bezprostředně navazuje. Jeho konec je přesně určen obřadem: „Přijetí do katechumenátu“. Délka jeho trvání není striktně daná, ale mělo by to být období dlouhé, třeba i několik let, pokud je to nutné.

V tomto období jde především o hlásání radostné zvěsti evangelia, zvěstování živého Boha a toho, kterého poslal: Ježíše Krista.²⁰ Je to velmi důležitý úsek přibližování a seznamování adepta křtu se životem církve ve společenství ostatních křesťanů.

Je to zpravidla řízený proces, který pomáhá adeptovi křtu v růstu jeho motivace k obrácení, a jenž končí žádostí o slavení iniciačních svátostí. Na konci tohoto období by mělo být jasné a zřetelné, že se u něho započal duchovní život a že má základní znalosti křesťanského učení, a proto může být přijat do katechumenátu.²¹

4.3.2 Katechumenát

Doba katechumenátu je ohraničena dvěma důležitými obřady: „přijetí do katechumenátu“ a „zařazením mezi čekatele křtu“. Jeho délka by měla být poměrně dlouhá. Ze zkušenosti se dá říci, že minimálně by to mělo být půl roku, ale nejlépe jeden rok a u některých lidí i více.²²

Je potřeba rozvíjet duchovní život, kterým se katechumen prokázal už při vstupu do katechumenátu. Rodící se víra a obrácení se ke Kristu by mělo vést k upřímné snaze změnit svůj život a stát s údem církve. A to se děje v zásadě čtverým způsobem: katechezí, seznamováním s praxí křesťanského života, vhodnými církevními obřady a spoluprací na budování církve.²³ Zde, právě v tomto období je pro katechumeny podstatná

¹⁹ OPATRNÝ, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 13-14.

²⁰ Srov. UKŽ, s. 18.

²¹ Srov. OPATRNÝ, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 12-13.

²² Tamtéž, s. 13.

²³ Srov. UKŽ, s. 19-20.

modlitba, ať už se jedná o jeho osobní modlitbu, tak možná ještě podstatnější je modlitba už pokřtěných za všechny katechumeny.

Už celá staletí zní modlitba svatého Pavla za církevní obec v Efesu: „Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský rod, a prosím, aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil vnitřní člověk, a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořenění a zakotvení v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška a hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vši plností Boží.“²⁴

4.3.3 Období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe

Tento úsek přípravy dospělého na křest se ve většině případů shoduje s obdobím čtyřicetidenního postu. Je to doba předvelikonoční, kdy celá církev prožívá intenzivněji Kristovo tajemství. Je to také doba pokání, připomínka křtu nebo přípravy na něj a obnova křesťanského společenství.²⁵

Začíná obřadem „zařazení mezi čekatele křtu“, nebo také „vyvolení“. Tento obřad je vlastně korunou celého katechumenátu. Od této chvíle se katechumeni nazývají „vyvolení“ a také „čekateli“, protože čekají na přijetí svátostí a na dar Ducha svatého. Více než katecheze se prožívá duchovní příprava, jejímž smyslem je očištění srdce i mysli a k ještě většímu přilnutí ke Kristu. K tomu slouží i obřady, kterých se katechumeni účastní. Jsou to především skrutinia a svěřování pokladů církve.²⁶

4.3.4 Období mystagogie

Poslední období uvádění katechumenů do křesťanského života se nazývá mystagogie. Je to období, kdy novokřtěnec přistupuje ke svátostem a čerpá z jejich bohatství. Umožňuje mu to lepší pochopení Písma svatého, seznamuje se s ostatními věřícími, účastní se mší, které se konají za nově pokřtěné, a čerpá nové porozumění víře, církvi i světu okolo něj. Jelikož je to zpravidla v době velikonoční, tak se mu dostává i větší hloubky porozumění tomuto tajemství. Pro ostatní věřící z toho plyne také povinnost, aby se jim věnovali s křesťanskou láskou a vytvářeli tím milé a příjemné prostředí.²⁷

Je třeba také nalézt vyváženost v celém tomto procesu uvádění do křesťanského života, aby katecheze nekončila přijetím svátostí, ale aby měla své pokračování

²⁴ Ef 3,14-19

²⁵ Srov. SC 109

²⁶ Srov. UKŽ, s. 21-22.

²⁷ Srov. UKŽ, s. 24-25.

i v době, která bude následovat a pomáhala novému „výhonku církve“ začlenit se do každodenního života církve v místním společenství.²⁸

5 Pardubická farnost

Pardubická farnost má status arciděkanství, které od roku 2005 spravuje otec Antonín Forbelský. Liturgický život katolíků se ve městě soustřeďuje převážně v kostelech svatého Bartoloměje, Zvěstování Panny Marie, svatého Jana Křtitele a kolem kaple svatého Václava. Pardubice jsou město se sto tisíci obyvateli a já si dovoluji odhadnout, kolik z nich jsou aktivní křesťané, kteří se podílejí na životě církve a vedou život praktikujícího křesťana. Hlavní nedělní mše se v kostele svatého Bartoloměje účastní okolo 250 věřících. Když k tomu připočítáme mše ranní, večerní a v okrajových kostelech, dostaneme se zhruba na počet tisíc věřících. To je pouze jedno procento z celkového počtu obyvatel města. To je velmi málo. Proto je nesmírně důležité pečlivě pracovat s každým novým adeptem křtu jako s velmi cenným pokladem. Je velmi důležité si uvědomit a připustit tu skutečnost, že církev současnosti, je církví katechumenální.²⁹ Nebo by se tak aspoň měla cítit, protože pevné a správné začlenění nových pokřtěných do církve je proces životodárný. Křesťany se nerodíme, ale stáváme. Situace ve farnostech vybízí k misijní činnostem, k nové evangelizaci a doprovázení mnohých, aby pochopili, co znamená žít jako křesťan.³⁰

5.1 Dospělí žadatelé o křest 2007-2017

V období mezi lety 2007-2017 přišlo požádat o křest v Pardubicích 69 dospělých lidí. Z tohoto počtu bylo skutečně pokřtěno 53 lidí. Většina z nich byly ženy a to 37, mužů bylo pokřtěno o více jak 20 méně.

²⁸ Srov. FOSSION, A. *Le catéchuménat, modèle inspirateur de toute catéchèse*. Lumen Vitae, 2006, č. 3.

²⁹ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 2.

³⁰ FONTANA, Andrea. *Itinerario catecumenale con gli adulti. Il Libro degli accompagnatori*. Torino: Elledici, 2011, s. 20.

Tabulka počtu zájemců o křest a skutečně pokřtěných:

Období přípravy	2006 -07	2007 -08	2008 -09	2009 -10	2010 -11	2011 -12	2012 -13	2014 -16	2015 -17
Počet zájemců na počátku přípravy	8	8	10	11	14	3	8	3	4
Počet pokřtěných	8	6	6	7	10	3	6	3	4

Věkové rozmezí zájemců o křest se pohybuje především mezi 20 až 40 lety. Velká většina z nich jsou středoškolsky vzdělaní lidé. Typickým příkladem je žena ve věku 30 až 40 let. Pravdou také je, že mezi lety 2007 až 2011 bylo zájemců o křest nepoměrně více než v dalších letech.

Tabulka počtu mužů, žen a věkové rozčlenění pokřtěných:

	06-07	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	14-16	15-17
Muži	3	1	2	2	2	1	3	1	1
Ženy	5	5	4	5	8	2	3	2	3
20-30	2	4	3	6	8	-	2	-	1
30-40	6	2	3	1	2	2	4	1	2
40-50	-	-	-	-	-	1	-	2	1

5.2 Pastorační činnost farnosti

Jedním ze zásadních problémů, se kterým se setkávají katecheté a lidé, kteří se podílejí na přípravě na křest, je velmi nízké začlenění nově pokřtěných do života farnosti. Přitom farnost organizuje a pořádá pro každou věkovou skupinu několik různých aktivit, kde by se lidé, kteří přicházejí do církve, mohli začlenit do života farnosti a naplňovat jedno z hlavních poslání církve, která ze své podstaty zve ke společenství. V krátkém přehledu vynechám věkové skupiny dětí a seniorů, protože přímo nesouvisí s daným problémem.

- „Spolčo“: Jedná o společenství mládeže mezi roky 13 až 20. Toto společenství pořádá různé outdoorové aktivity, výlety, diskuze o všem, co zajímá mladé lidi, věnují se hudbě a nedílnou součástí jejich setkávání je společná modlitba.
- Společenství středoškoláků: Zde se sdružují mladí lidé, kteří v Pardubicích studují střední školu a žijí přes týden na internátu nebo privátu, ale není to tímto nijak omezeno.

- Setkávání vysokoškoláků: Každou středu se pravidelně účastní mše svaté a potom následuje setkání s hudbou, tancem i jinými kulturními aktivitami, které je vždy doprovázeno modlitbou.
- Vikariát Pardubice: Toto společenství má okresní působnost a vlastně se snaží sdružovat převážně mladé lidi z celého okresu. Nabízí účast na zážitkových hrách, hudbu, tanec a vždy si pozvou nějakého hosta k diskuzi.
- Dospělí: Víra v životě: Spolupracují s neziskovou organizací Bethany, snaží se víru praktikovat v životě pomocí služby, podílejí se na akcích pro děti, pro seniory a péči o ně. Diskutují nad texty z Bible, povídají si o životě i o Bohu.
- Společenství manželů: Pravidelně se scházejí na faře, v létě organizují týdenní společnou dovolenou v létě a na jaře na Vesmíru.

Ve farnosti žijí též terciáři některých řeholních společenství (salesiánští spolupracovníci, vincentýni, premonstráti apod.), některé ženy se setkávají v malých kroužcích na Modlitby matek.

6 Popis modelů přípravy katechumenů v letech 2007–2017

6.1 Model přípravy v letech 2007–2013

6.1.1 Autor modelu a obecné údaje

Autorství tohoto modelu se mi nepodařilo konkretizovat. Vedení katechumenátu se ujal v roce 2005 P. Mgr. Antonín Forbelský, který podobu modelu přípravy převzal od svých předchůdců. Forma přípravy v této podobě byla v Pardubicích již dlouhodobě zavedená. Ovšem její délka byla z pohledu plnohodnotné přípravy nedostatečná, zvláště v okamžiku, když se někdo nemůže zúčastnit každého setkání, proto došlo od podzimu roku 2014 ke změně modelu přípravy.

Dospělý člověk, který v Pardubicích zatouží po křtu a novém životě s Kristem, většinou navštíví farní kancelář, kde se při setkání s panem farářem dozví všechny podrobnosti a důležité informace, které tomuto aktu nutně musejí předcházet a nedají se nijak obejít: důvody pro období přípravy, její délku a obsah, termín prvního setkání, frekvenci dalších setkání, a také první možné datum jejich křtu.

Informace k tomuto modelu přípravy jsem čerpal z rozhovorů s otcem Antonínem, některými lektory, kteří se na přípravě podíleli, a také se samotnými účastníky.

6.1.2 Struktura modelu v letech 2007–2013

6.1.2.1 Doba přípravy

Příprava žadatelů o křest v prvním modelu trvala šest až osm měsíců v závislosti na datu prvního setkání a datu Velikonoc. Příprava začínala zpravidla v polovině září a končila v průběhu března nebo dubna následujícího roku. Katechumeni spolu prožili jedny Vánoce a rozloučili se při sobotní velikonoční vigílii.

6.1.2.2 Etapy přípravy

a) První etapa: předběžný katechumenát začínal první katechezí a končil po Novém roce, většinou v polovině ledna. Katecheze se konaly jednou za dva týdny v délce dvou hodin.

b) Druhá etapa: začínala prvním obřadem v polovině ledna při nedělní mši svaté, a to přijetím do katechumenátu a předáním Nového zákona. Při obřadech byli přítomni také kmotři. Katechumeni poprvé veřejně vystoupili a projevíli svoji vůli církvi.³¹

c) Třetí etapa: v polovině února nebo před Popeleční středou, čekal katechumeny v neděli při mši svaté další velmi významný obřad, a to obřad zařazení mezi čekatele křtu. Na začátku března byla středeční mše svatá vyhrazena prvnímu skrutiniu, tedy svěření symbolia - vyznání víry. Součástí poslední středeční mše svaté před Velikonocemi se konalo druhé skrutinium, jehož významným momentem je svěření modlitby Páně. Celý tento postní čas je chápán jako období očišťování katechumenů a zasvěcování do křesťanské praxe.

Slavení iniciačních svátostí: toto slavení připadá na velikonoční vigílii. Jedná se o dlouholetou tradici, že se svátostná iniciace dospělých koná právě tento den. Liturgie mše svaté umožňuje katechumenovi vytvořit s ostatními věřícími živé spojení a organický svazek.³² Ať už jsou motivace ke křtu jakékoli, vždycky tento den zůstane v živé paměti každého člověka. A je také nanejvýš jasné, že svátost křtu nepůsobí automaticky, jako nějaké mávnutí kouzelného proutku, ale že předpokladem a výchozím bodem je opravdové obrácení a přijetí nového způsobu života.³³

³¹ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 14.

³² Srov. Tamtéž, s. 7.

³³ Srov. AMIOT, Francois. Křest. In: LÉON-DUFOUR, Xavier et al. *Slovník biblické teologie*. 2. Vyd. Praha: Academia, 2003, s. 190.

d) Čtvrtá etapa: v období mystagogie se v tomto modelu nekonaly pravidelné katecheze ani jiná organizovaná setkání novokřtěnců. Celý další vývoj novokřtěnce už závisel na jeho vlastní angažovanosti a síle vnitřní motivace ke křtu.

6.1.2.3 Obsah a témata katechezí

1) Katecheze v prekatechumenátu

Setkání první: První zahajovací setkání bylo věnováno seznamování účastníků mezi sebou a také s náplní přípravy. Jednalo se o předání prvotních a základních informací, které v podstatě nemají ještě nic společného s osvojením si křesťanského způsobu života, ale pomalu nastiňují budoucí atmosféru a navazují se první mezilidské kontakty. Jelikož se jedná o lidi už dospělé, s vlastními hodnotovými žebříčky a individuálními motivacemi, je zřejmé, že toto první setkání bylo možná tím nejdůležitějším. Mnohokrát se stalo, že po prvním setkání se někteří uchazeči o přijetí iniciačních svátostí již neohlásili a nepřišli.

Setkání druhé: Tématem tohoto dvouhodinového bloku byla Bible. Celé téma vedl lektor, který katechumeny seznámil s Biblií. Hovořilo se o Starém a Novém zákoně, o počtu kapitol, o různých podobách vydání, různých variantách překladů a o dalších obecných informacích. Dá se předpokládat a zkušenosti tomu i nasvědčují, že obecné povědomí o Písmu svatém, o stáří jednotlivých textů, o autorech a pramenech je v dnešní společnosti velmi malé. V průběhu přípravy se samozřejmě s Biblií katechumeni setkávali i v dalších hodinách, ale ten hlavní vhled do tajemství Písma svatého byl situován do druhého setkání, tedy hned na začátku přípravy. Tento vhled byl koncipován cíleně jako úvod do Bible s tím, že každý křesťan, který to myslí s vírou opravdu upřímně, je téměř povinen se s těmito texty postupně seznámit a předpokládalo se, že tak všichni i budou činit. Těmito dvěma hodinami v podstatě začíná reálné období prekatechumenátu, tedy doba naslouchání zvěstování evangelia skrze církve a počáteční poznávání víry.³⁴

Setkání třetí: Na programu tohoto dvouhodinového bloku byla modlitba. Toto choulostivé téma, které je většinou provázeno studem a nejistotou, se předává obtížně. V Pardubicích bylo zvykem používat video s ukázkami různých forem a podob modliteb. Na konci každého setkání se všichni ztišili a zakoušeli modlitbu, kterou za všechny

³⁴ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 8.

vedl pan farář. Pokud jsem v předchozí části komentoval nutný zájem každého křesťana o poznání Písma svatého výrazem povinnost, což je slovo direktivní, téměř autoritářské, tak ale to samé platí i o modlitbě. Modlitba je vnitřní nutností a darem Boží milosti, ale také i povinností, námahou a cvičením.³⁵

Setkání čtvrté: Desatero Božích přikázání. Tak jak je pro většinu lidí modlitba a Písmo svaté většinou velmi vzdálená zkušenost, tak přece jenom v případě desatera je to trochu jiné. Je potřeba poznamenat, že byla velká snaha lektora přiblížit jeho obsah současným jazykem s ohledem na účastníky. Katechismus katolické církve (dále KKC) o desateru píše: „Desatero tvoří nedělitelný celek. Každé slovo odkazuje ke každému dalšímu slovu i ke všem ostatním. Vzájemně se podmiňují a obě desky se vzájemně vysvětlují.“³⁶ A toto téma se ukáže později jako velmi důležité v dalších etapách katechumenátu. Tím ideálním výstupem by bylo, kdyby si každý člověk, nejenom katechumen, uvědomil společně se žalmistou, že Boží zákony a jejich dodržování nám přináší radost do srdce a světlo poznání.³⁷

Setkání páté: Na programu tohoto dne byl liturgický rok a advent. Setkání se konalo zpravidla na konci listopadu nebo na začátku prosince, kdy začínal advent. Toto setkání vedl pan farář.

Setkání šesté: Poslední setkání před koncem roku vedl otec Josef Kajnek, pomocný biskup. Biskup je osobou, která má za průběh katechumenátu největší odpovědnost a je oprávněn strukturovat jeho průběh a vyhlášovat vhodné směrnice.³⁸ I když tato směrnice platí pro diecézního biskupa, mělo pro účastníky osobní setkání s biskupem, který má velmi blízko k diecéznímu biskupovi a který jim o Velikonocích také uděloval iniciační svátosti, motivační význam. Je nesmírně důležité cítit zájem a podporu ze strany církve a místního farního společenství.

Setkání sedmé: Po Novém roce je setkání už naplněno očekáváním obřadů prvního stupně-přijetí do katechumenátu, kterého se v ideálním případě zúčastnil také kmo-tr. Mluvílo se v první řadě o svátostech, a to v obecné rovině.

³⁵ Srov. GUARDINI, Romano. *O modlitbě*. Vydavatelství České katolické charity Praha, 1970, s. 11.

³⁶ KKC 2069

³⁷ Srov. Žl 19,9

³⁸ Srov. UKŽ, s. 30.

2) Katecheze v katechumenátu

Setkání osmé: Po obecných informacích o svátostech, byl na řadě podrobnější výklad a zasvěcení do tajemství svátostí konkrétněji. Tyto dvě hodiny byly vyhrazeny svátosti křtu a biřmování, aby účastníci mohli hlouběji nahlédnout do tohoto velkého tajemství.

Setkání deváté: Po dalších čtrnácti dnech se katechumeni scházeli k devátému setkání, které jim objasní tři svátosti. A to: eucharistie, smíření a svátost nemocných. Bylo by možná vhodnější včlenit svátost eucharistie do předchozích dvou hodin, ale vyhodnocení modelů se budu věnovat v dalších částech této práce.

3) Katecheze v době postní – očišťování

Setkání desáté: Období, které předchází Velikonoce je pro všechny křesťany tím nejvýznamnějším, ale pro katechumeny ještě o to více. Postní doba je celá vyplněná jednotlivými obřady katechumenátu, proto je i obsah setkání, tímto ovlivněn. Vysvětluje se význam jednotlivých liturgických úkonů a jejich symbolický smysl.

Setkání jedenácté: Při tomto setkání se dokončuje výklad svátostí, tedy svátost manželství a kněžství.

6.1.2.4 Didaktická stránka modelu

Didaktickou stránku tohoto modelu tvoří především přednáška s další možností všeobecné diskuze. Přednášející si k názornosti pomáhal tabulkami, modely a schémata. Velkým pomocníkem je dataprojektor a nástěnná mapa Středomoří. Důraz je kladen především na rozumovou složku jednotlivých účastníků katecheze.

6.1.3 Shrnutí modelu uplatněného v letech 2007–2013

Tento model přípravy na přijetí iniciačních svátostí probíhal ve farnosti Pardubice až do roku 2013. Jeho hlavní rysem je nauková podoba modelu. Proto budu v další části této práce užívat pro pojmenování modelu výraz „naukový“. Převládá zde snaha, aby si účastníci obsah katechezí zapamatovali a uplatnili ve svém životě, než aby mu porozuměli a na základě toho proměňovali ve spolupráci s Duchem svatým svůj život.³⁹

V tomto modelu můžeme brát dobu od začátku přípravy do začátku nového roku jako prekatechumenát, i když tak konkrétně zde nebyl pojmenován. Obřad přijetí

³⁹ ZIMMERMANNOVÁ, Marie. Modely katecheze v historii i aktuálně. *Cesty katecheze* [online], č. 4, roč. 2010, [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-4/Modely-katecheze-v-historii-i-aktualne.html>

do katechumenátu se odehrával v polovině ledna, obřad zařazení mezi čekatele křtu se shoduje se začátkem doby postní a první, druhé skrutinium a předání pokladů víry vyplňuje střední mše svaté až do Velikonoc.

Během velikonoční vigilie celá příprava na slavení iniciačních svátostí a období katechumenátu slavnostně vrcholí. Tímto dnem jsou také ukončena střední setkání a každý nově pokřtěný začíná žít vlastním novým životem v Kristu.

6.2 Model přípravy mezi lety 2014–2017

6.2.1 Autor modelu a obecné údaje

Model přípravy mezi lety 2014-2017 je diametrálně odlišný od toho předcházejícího, který v Pardubicích probíhal v letech předchozích. Princip kontaktování a získání informací na faře zůstal sice stejný, ale jeho doba trvání, struktura a obsah jednotlivých setkání i osoby, kteří se na přípravě podíleli, se proměnili.

V roce 2014 se vedení přípravy dospělých na přijetí iniciačních svátostí ujala paní ThLic. Ing. Marie Zimmermannová, Th.D., která byla požádána o vytvoření její koncepce i realizaci. Autorka dokončila v roce 2013 postgraduální studium pastorální teologie na Katolické teologické fakultě v Praze a zároveň působila jako vedoucí Katechetického a pedagogického centra Biskupství královéhradeckého. Její specializací je didaktika katecheze a náboženského vzdělávání dětí a dospělých. Na vedení katechezí se podílí společně s otcem Antonínem Forbelským, farářem farnosti.

Informace o průběhu tohoto modelu přípravy jsem na rozdíl od toho předcházejícího mohl čerpat z vlastních poznámek a zkušeností, protože jsem byl sám aktivním účastníkem katechezí. Samozřejmě mi se sběrem faktů velmi pomohli i kolegové z mého ročníku i toho budoucího i paní Zimmermannová, v rámci polostrukturovaných rozhovorů.

6.2.2 Struktura modelu v letech 2014–2017

6.2.2.1 Doba přípravy

Délka přípravy na přijetí iniciačních svátostí se v tomto období stanovila zhruba na osmnáct až dvacet měsíců. Začátek se opět v podstatě kryje se začátkem školního roku. Když ponecháme stranou první zahajující ročník v roce 2014, tak v současnosti zahajují dvě skupiny katechumenů společně. Jednotlivá setkání se odehrávají většinou ve středu večer mezi devatenáctou a jednadvacátou hodinou. Frekvence těchto příprav

je ve čtrnáctidenních cyklech. Takto účastníci a budoucí katechumeni pokračují celý první rok až do konce školního roku, kdy je příprava přerušena prázdninami. Po jejich skončení se opět sejdou během září k pokračování, aby o Velikonocích příštího roku mohli přijmout svátost křtu, biřmování a eucharistie, pokud se neobjeví některé nečekané skutečnosti, které by to znemožnily.

6.2.2.2 Etapy přípravy

Během přípravy dle tohoto modelu, který trvá téměř dva roky, se postupně vystřídají čtyři základní etapy přípravy.

a) První etapa předchází vlastnímu katechumenátu a označuje se termínem předběžný katechumenát (prekatechumenát). V našem případě se jedná o docela dlouhý čas přípravy. Její začátek můžeme identifikovat s prvním dnem přípravy a její konec s ukončením školního roku.

Během této doby se uplatňuje především kerygmatický model katecheze, který je později doplněn o antropologický aspekt a uvedením do porozumění symbolům a liturgickým znamením. Celé toto období je vyplněno intenzivním kerygmatickým hlásáním Kristova tajemství. Všechny ostatní pravdy jsou osvětlovány právě z tohoto úhlu. Základem je dobrá zpráva o tom, že Kristus je vzkříšený a mezi námi.⁴⁰ Začíná se také s osvětlováním jazyka znamení a symbolů.

b) Druhou etapou je katechumenát. Obsahem je antropologický model, který je zaměřený na rozvíjení křesťanského života a je zde kladena otázka po vlastní odpovědi Bohu. Člověk stojí před závažným rozhodnutím a prvním závazkem.

Doba katechumenátu je kratším časovým intervalem a ohraničují ho dva obřady. Obřad přijetí do katechumenátu a obřad zařazení mezi čekatele křtu. První z nich se koná krátce po začátku nového školního roku, obsah katechezí odpovídá katechumenátu již od září.

c) Třetí etapou je období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe. Metodou této části přípravy je kerygmaticko-liturgický model, který uvádí účastníky do liturgického prostoru a vlastní slavení liturgie. Je to doba, kterou v tomto modelu přípravy i v tom předchozím, vyplňují mimo jiné i dvě mše svaté, jejichž součástí je svěřen

⁴⁰ ZIMMERMANNNOVÁ, Marie. Modely katecheze v historii i aktuálně. *Cesty katecheze* [online], č. 4, roč. 2010. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-4/Modely-katecheze-v-historii-i-aktualne.html>

pokladů víry. Na rozdíl od předchozího modelu je těmto dvěma skrutiniím vyhrazena nedělní mše svatá s mnohem větším počtem zúčastněných věřících.

d) Čtvrtou etapou přípravy je období mystagogie. Z mojí vlastní zkušenosti musím poznamenat, že toto období, které následuje po přijetí iniciačních svátostí je v tomto modelu přípravy jiné než v tom minulém. Jednotlivá setkání plynule následovala i po Velikonocích a oba ročníky se v nejednom případě setkávali společně.

6.2.2.3 Obsah a témata katechezí

1) První dvě setkání byla věnována osobnímu seznámení, seznámení s tématy, která se budou v budoucnu probírat, představení české a moravské církevní provincie, královéhradecké diecéze a pardubického vikariátu. Historie i současnost.

2) Katecheze v prekatechumenátu:

Základní pojmy a vztahy (Bůh, člověk, svět, Boží plán spásy, hřích):

- Uvedení do Bible, Boží plán se světem, klíčové momenty dějin a jejich jednota.
- První a druhá zpráva o stvoření, Gn 1 a 2, porovnání, základní vztahy Bůh - člověk - svět.
- Původ hříchu: Gn 3 a 4: hřích proti Bohu a proti bratru, potřeba vykoupení.

Ježíš Kristus - pravý Bůh pravý člověk, Vykupitel, tajemství vtělení:

- Proroci a jejich proroctví o Mesiáši - Vykupiteli (světlo, matka, Betlém, hvězda z Jákoba a žezlo Izraele,...).
- Advent - období čekání na první a druhý příchod Ježíše Krista.
- Vánoční události - kdo je to dítě? Pravý Bůh a pravý člověk.

Ježíš - dar od Boha, Ježíšova identita a působení:

- Ježíšův křest, porovnání evangelijních textů a jejich symboliky; exkurze do víry prvních křesťanů - symboly v katakombách.
- Ježíšovo učení o Božím království, jeho růstu a síle.
- Ježíš - Dobrý pastýř - vztah mezi Ježíšem a námi, Ježíšovo poslání.

Porozumění Ježíšovu poslání na základě Starého zákona:

- Potopa světa a Noe: předobraz Ježíše a nové smlouvy.
- Povolání Abraháma a jeho smlouva s Bohem: předobraz Ježíše a nové smlouvy.
- Povolání Mojžíše a Desatero: předobraz Ježíše, křtu, záchrany a nové smlouvy.

Tajemství velikonoční události:

- Velikonoční událost v Krédu a v evangeliích, porovnání, zeměpisné reálie, aktéři - vysvětlení židovské společnosti, důvody Ježíšovy smrti.
- Význam Ježíšovy smrti a její charakter; svědectví prázdného hrobu, cesta do Emauz.
- Setkání se vzkříšeným Ježíšem. Ježíšovo nanebevstoupení. Vznik církve - schéma.
- Vztah mezi velikonočními událostmi a svátostmi. Základy liturgie.
- Slavnost seslání Ducha svatého: Iz 11, 1-2; Duch svatý v Ježíšově životě; dar Ducha svatého od Ježíše a Otce.
- Modlitba růžence: rozjímání o událostech Ježíšova života.

Rozloučení před prázdninami

3) Katecheze v katechumenátu:

- Ježíšova podobenství: Mravní poselství, hledání odpovědi člověka na Boží volání.
- Starozákonní osoby: Abrahám, Mojžíš, proroci – jejich odpověď na povolání Bohem.
- Desatero: Jeho hlavní smysl a obsah, aktualizace přikázání na současné problémy a životní hodnoty, srovnání s Ježíšovými výzvami z Horského kázání.
- Mariina odpověď na Boží volání (Alžběta, Simeon, Zachariáš).
- Druhý příchod Ježíše Krista - paruzie, základy eschatologie.

4) Katecheze po Novém roce, postní doba - očišťování:

- Křest Ježíše Krista a jeho souvislost se svátostmi. Symboly a liturgická znamení v obřadu křtu. Modlitba při žehnání vody – události dějin spásy a očekávání od Ježíše. Břimování jako potvrzení křtu, symbolika posvátného křížma.
- Téma mše, mše svatá jako smlouva - uvedení do slavení liturgie. Zpřítomňování událostí dějin spásy při slavení liturgie.
- Postní doba - zdroj katechezí jsou liturgické texty doby postní, cyklus A, jejich rozjímání a objevování poselství.

- Vhled do velikonoční liturgie, seznámení se symbolikou, bezprostřední příprava ke slavení iniciačních svátostí.

6.2.2.4 Didaktická stránka modelu

V tomto modelu převládá snaha naučit a pomoci účastníkům přípravy samostatně číst a rozjímat nad texty Písma svatého. Použitím různých základních schémat osvětlovat souvislosti a jednotu s dějinami spásy a ostatních dílčích témat.

Uvádět do liturgie na základě souvislosti s Písmem svatým, porozumět liturgickým gestům a modlitbám. Rozpoznat a naučit se číst jazyk znamení a symbolů v liturgii a být schopen aktivně se účastnit slavení liturgie.

Častým kladením otevřených otázek evokovat zkušenost člověka a spojit si to s daným tématem. A růst ve vztahu s Bohem na základě toho, že se naučím vnímat jeho dary a působení v mém životě.

Součástí programu jsou i plánovaná společná setkání s těmi, kteří byli pokřtěni v předchozích letech. Zpravidla se konají třikrát ročně, a to před Vánocemi, Velikonoce a na závěr školního roku. Na setkání jsou zváni i kmotří nebo jiní blízcí známí, aby účastníci prožili tímto způsobem společenství církve.

6.2.3 Shrnutí modelu v letech 2014–2017

Tento model přípravy je modelem iniciačním. Je zde cílená snaha o to, aby forma učení nebyla jen předáváním informací a snaha si jich co nejvíce zapamatovat, ale aby vše směřovalo k uvádění do „tajemství“ a k procesu osobního zrání a obrácení.⁴¹

Příprava trvá osmnáct až dvacet měsíců a v jejích jednotlivých etapách jsou využity kerygmatický, antropologický, liturgický a mystagogický model katecheze, z nichž každý má své přednosti, které tak mohou být v přípravě uplatněny, a zároveň se doplňují.⁴²

Témata a obsah katechezí je z teologického pohledu cíleně christologicko-trinitární. Vyžaduje poměrně velkou míru osobní angažovanosti, nasazení a trpělivosti. Doba předběžného katechumenátu je podstatně delší než u staršího modelu, je o něco delší, jak jeden rok. Ostatní stupně jsou v podstatě srovnatelné. Na vedení přípravy se

⁴¹ Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 95.

⁴² Srov. ZIMMERMANNOVÁ, Marie. *Modely katecheze v historii i aktuálně*. *Cesty katecheze* [online], č. 4, 2010. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-4/Modely-katecheze-v-historii-i-aktualne.html>

podílejí stejní lidé a účastník má možnost v případě potřeby si svůj čas přípravy přirozeně a plynule prodloužit, pokud si třeba není jistý v některých aspektech víry.

7 Porovnání obou modelů přípravy

7.1 Porovnání modelů podle délky přípravy

Když se podíváme na modely přípravy, jistě nás jako první a největší změna osloví vlastní doba přípravy. Tím myslím její délku v celém postupném procesu zasvěcování dospělého do křesťanského života. Je nutné si osvojit a uvědomit tu skutečnost, že datum Velikonoc není tím hlavním, co určuje moment křtu, ale je to schopnost a připravenost žadatele o křest přijmout nový způsob života spojeného s Ježíšem Kristem.⁴³ Tato doba je jistě u každého jiná. Není možné s určitostí říci, že půl roku úplně stačí, nebo dva roky jsou málo. Kniha UKŽ mluví dokonce o několika letech přípravy, když je to nutné.

Prožít radost, která pramení ze setkání s Ježíšem Kristem. Být vnitřně osvobozen od všeho špatného a mít podíl na spáse je tou cestou, kterou by měl chtít jít každý, kdo touží po křtu.⁴⁴ A ta cesta by neměla začínat tím, že budu netrpělivý a nedočkavý, protože to je spojení na celý život.

Když jsem oslovil bývalé katechumeny a položil jim několik otázek, které se týkaly průběhu a trvání jejich přípravy, tak jejich odpovědi většinou trochu lišily. Není jednoduché si pamatovat, co jsem dělal třeba před deseti lety. Proto jsem se v tomto bodě spolehl hlavně na materiály otce Antonína. Z odpovědí respondentů, kteří prošli naukovým modelem přípravy, nebo se na přípravě podíleli, vyplynulo, že půl roku je opravdové minimum a na hranici možného a schůdného. Vše, co by mělo být kratší a obsahově stručnější, je mimo užitečný rámec tohoto procesu, který je schopen žadatele o křest připravit na přijetí iniciačních svátostí.

Je těžké dnes určit, kolik lidí odpadlo z důvodu dlouhé přípravy, která je nyní v Pardubicích realitou. Já osobně a také někteří další účastníci delšího modelu, jsem byl velmi zaskočen její délkou a očekával jsem spíše nějaké rychlé poučení o křesťanství.

⁴³ Srov. OPATRNÝ, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 12.

⁴⁴ Srov. EG 3

Naše představy se hodně rozcházejí s realitou, ale to bylo způsobeno nedostatkem informovanosti a slabou úrovní našich znalostí této problematiky. Myslím, že právě v tomto momentě se u většiny účastníků přípravy upevnila, zformovala a nasměrovala touha dát se pokřtít tím správným směrem. Je pravdou, že počet žadatelů o křest se v letech 2014-2017 ustálil na třech lidech. Nemusí to ovšem nutně souviset s délkou přípravy.

Všechny argumenty, ale poukazují na skutečnost, že pokud žadatel o křest není ochoten obětovat své touze něco ze svého života, není to správný přístup. Je důležité se snažit, aby osobní povolání od Boha bylo pevné, abychom potom v životě zbytečně neklopýtali a měli přístup do Božího království.⁴⁵ Stát se křesťanem je úsilí a cesta, která může být rychlá nebo pomalá, ale je nutné, aby se každý, kdo chce přijmout křest, potkal na té cestě se vším důležitým obsahem, který nelze nijak obejít ani se mu vyhnout.⁴⁶ A skutečnost této touhy není nikdy momentálním vzplanutím, je dlouhodobějším projektem, ne jedním okamžikem.⁴⁷

7.1.1 Délka přípravy a rodina katechumena

Otázka vztahů v rodině žadatele o přijetí iniciačních svátostí je jednou z těch, které vytvářejí důležitou atmosféru v této citlivé době zrání víry a postupnému obracení se ke Kristu. Spektrum jednotlivých životních situací a osobních příběhů je velmi široké a mnohvrstevnaté. Ale mohli bychom je alespoň trochu zjednodušit.

Většinou se jedná o životní situaci, kdy o křest žádá dospělý člověk, který přichází z rodiny ateistické. Je obklopen blízkými a životními partnery, kteří nemají vztah ani k víře ani k církvi. Mnohdy jsou jejich postoje dokonce nepřátelské, jak dokládají některé odpovědi bývalých katechumenů.

Anebo naopak je žadatel o křest součástí rodiny, která je věřící. Jeho životní partner je křesťan a on touží také po víře. Pokud rodina katechumena podporuje v jeho snaze a touze po novém životě s Ježíšem Kristem, je důvod k velké naději, že celý proces přípravy bude probíhat s menšími obtížemi a jeho délka nemá na vztahy v rodině nijak zásadní vliv. Toto ostatně je patrné i z obsahu odpovědí na otázky mnou položené.

⁴⁵ Srov. 2 Petr 1,10–11

⁴⁶ Srov. KKC 1229

⁴⁷ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 5.

Avšak v prostředí, kde osobní rozhodnutí dospělého člověka přijmout křest vyvolá silné antipatie a averze, sehrává délka přípravy velmi důležitou roli a je podstatnou veličinou. A pokud chceme, aby se tento proces zrání víry vyvíjel v atmosféře přátelství a hlavně, aby byl zcela svobodným, je vhodné dát přiměřený prostor také nejbližšímu okolí žadatele. Protože člověk se přiklání k dobru jenom tehdy, když je svobodný.⁴⁸ A je také smutnou skutečností, že někdy i přes veškerou snahu a otevřené srdce se nepodaří pohnout s naučenými postoji a zjednodušujícím odmítáním, neboť to je velmi pohodlné a bezpečné. Naopak jsou tací, kteří vidí v náboženství něco, co zabraňuje člověku jeho osvobození.⁴⁹ Je důležité být v této situaci a v tomto prostředí, které může člověka zraňovat a vysilovat, trpělivý a pokorný jak ke světu, tak sám k sobě. A uvědomme si, že nám Pán ve své trpělivosti dává tolik času, kolik potřebujeme.⁵⁰

Tabulka odpovědí v dotazníku na otázku č. 2:

Respondent	Rok křtu	Typ modelu	Odpověď na otázku: „Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?“
Respondent 1	2008	Naukový, půlroční	„Podporu jsem ve své rodině cítila velmi silnou, neměla jsem problém se svěřit. Dnes chci dát pokřtít svou dceru.“
Respondent 2	2011	Naukový, půlroční	„Podporovala mě, nikdo s tím nemá žádný problém.“
Respondent 3	2011	Naukový, půlroční	„Manželka mě podporovala, ve víře se snažíme žít i vychovávat naše děti.“
Respondent 4	2012	Naukový, půlroční	„Otec tuto informaci trochu trávil, maminka se o to zajímala. Sestra se na základě svých zkušeností také zúčastnila přípravy.“
Respondent 5	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Rodiče nedokázali pochopit mé rozhodnutí. Dnes si myslím, že už mě chápou a nic nenamítají.“
Respondent 6	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Reakce moji rodiny na moje rozhodnutí dát se pokřtít byla velice tvrdá a odmítavá. Byla to velice těžká doba.“
Respondent 7	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Rodiče a sourozenci byli nejprve překvapeni, ale potom mě pochopili. Nejvíce podpory jsem měl od své manželky.“
Respondent 8	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„O mé přípravě na křest jsem se svěřila pouze sestře, která rozhodnutí přijala a respektovala.“

7.1.2 Délka katechumenátu a křesťanské společenství

Vstup dospělého člověka do nového společenství je vždy o něco těžší a komplikovanější než u dětí nebo dospívající mládeže. Když jsem položil otázku, jestli se podařilo zapojení a vstup do farního nebo některého jiného křesťanského společenství bývalým katechumenům, tak se mi dostalo v drtivé většině záporné odpovědi.

⁴⁸ Srov. GS 17

⁴⁹ Srov. GS 20

⁵⁰ Srov. 2 Petr 3,15

V podstatě nezáleželo na tom, jakým modelem přípravy dotyčný jedinec prošel. Naukový i iniciační model v tomto momentě nalézal své limity. Přitom společenství je tím základním sloupem a pilířem celého křesťanství. Přijímání druhých a osobní otevření se pro druhé je znakem osobnosti ryzího křesťana.⁵¹

„Křest je tou svátostí, ve které můžeme vidět silný socializující aspekt, je přímo včleněním do církve.“⁵² Považuji za poněkud smutné, že problém se začleňováním nově pokřtěných do křesťanského společenství je trvalým jevem. Troufám si poznamenat, že se to netýká jenom naší republiky, ale že je to problém celosvětový, který s sebou přináší i současná společnost a krize některých mezilidských vztahů.

Každý dospělý člověk má vlastní vnitřní nastavení a osobnostní předpoklady. Někdo je více otevřený, jiný je zase uzavřenější, ale pro víru samotnou a její zdravý a správný růst je prostředí křesťanského společenství nezbytným a nenahraditelným faktorem. Místní církve má v podstatě povinnost být otevřená, a sama ochotně a radostně přijímat nově pokřtěné. Vytvářet jim příjemné prostředí k jejich vstupu do církevního společenství.⁵³

Pozitivní možností delšího modelu přípravy je skutečnost, že se připravují na křest dvě skupiny žadatelů současně. Vytváří se pro začátek alespoň tato úzká skupina v rámci samotné přípravy. Prolínání obou ročníků a jejich vzájemná spolupráce s sebou přináší větší pluralitu jak obsahovou, tak i jednotlivých lidských charakterů a povah. Tím se otevírají další dveře a vytváří se více možností pro vstup nově pokřtěného člověka do farního, nebo jiného křesťanského společenství. Velký prostor se tady také otevírá zejména už existujícímu a fungujícímu organismu místní církve. Věřím, že by tomuto celému aspektu přípravy pomohlo, kdyby se přípravných katechezí zúčastnili také někteří aktivnější farníci. Ukázali zájem a radost z přijetí nových členů farního společenství, protože tento proces je procesem životodárným a obohacujícím. A s každým novým srdcem, které bije pro Ježíše Krista, se rodí něco nového a krásného. Tak jako kdysi o Letnicích, když Pán přidával k našemu společenství ty, které povolal ke spáse.⁵⁴

⁵¹ Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 141.

⁵² OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 7.

⁵³ Srov. CT 24

⁵⁴ Srov. Sk 2,47

Tabulka odpovědí na otázku č. 4:

Respondent	Rok křtu	Typ modelu	Odpověď na otázku: „Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?“
Respondent 1	2008	Naukový, půlroční	„Bohužel, to se mě nepodařilo, ale prožívám svůj křesťanský život uprostřed své rodiny a blízkých.“
Respondent 2	2011	Naukový, půlroční	„Ne.“
Respondent 3	2011	Naukový, půlroční	„S manželkou jsme se zapojili do jednoho manželského společenství při farnosti a získal jsem nové přátele.“
Respondent 4	2012	Naukový, půlroční	„V Lázních Bohdaneč jsem začala vést dílničky pro děti i dospělé. Účastním se i benefiční výroby adventních věnců.“
Respondent 5	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Jsem svým založením spíše samotář a to mi zůstalo i v zapojení se do farních aktivit. Ráda se setkávám se svými spolukřtěnci.“
Respondent 6	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Zapojení se do farního života přišlo přirozeně a samo, a je pro mě velkou posilou, protože zde mohu čerpat síly pro život „venku“.“
Respondent 7	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Zatím jsem pouze nakoukl do kostry křesťanského hokejového týmu.“
Respondent 8	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Do farního života se nezapojuji.“

7.1.3 Délka přípravy a motivace

Pro průběh přípravy, pro její naplnění a také správné poučení žadatele o křest je jistě zásadní podmínkou a kritériem osobní motivace každého účastníka přípravných katechezí a následujících obřadů. Jsou situace, kdy o křest žádá někdo, kdo je k tomu třeba vmanipulován životním partnerem, kdo je svým vnitřním založením neustálým hledačem něčeho transcendentního či tajemného, bez přímého zaměření na Krista. Ale i tady se dají jistě nalézt semínka víry, která jsou připravena k vyklíčení.⁵⁵ Absolutní nutností, která nesmí absentovat v žádném případě, je přítomnost svobody. Svoboda je zde proto, aby si každý člověk určoval vlastní životní cestu s jejími nezdary, problémy nebo naopak vítězstvími. Svoboda má dokonce hodnotu stvořitelského aktu.⁵⁶

V rámci mého dotazování bývalých katechumenů jsem se na ně obrátil s otázkou, jestli a jakým způsobem a směrem se proměňovala jejich motivace. Ti oslovení, kteří prošli iniciačním modelem přípravy, ve velké většině odpovídali, že ano. Právě ta délka byla jejich motivací, že postupem času, jak probíhala příprava, se jejich víra neustále utvrzovala a upevňovala. Já sám se musím k tomuto pohledu také připojit. Me-

⁵⁵ Srov. OPATRŇÝ, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 10.

⁵⁶ Srov. RATZINGER, Joseph. *Bůh a svět*. Brno: Barrister & Principal, 2005, s. 63.

zi odpověďmi účastníků kratšího modelu přípravy se vyskytl případ, kdy žadatel o biřmování si dokonce prodloužil délku přípravy o jeden rok, protože se cítil nedozrálý k přijmutí této svátosti.

Je jistě velmi složité vnějším pohledem hodnotit motivaci tak osobního charakteru. Ale ve vztahu k délce přípravy se právě ta samotná veličina času stává podstatným a nezbytným prostorem vnitřního zrání a růstu malého hořčičného semínka. Čím je třeba tento prostor zaplnit? Určitě svobodou, radostí a uzdravením.

Tabulka odpovědí v dotazníku na otázku č. 1:

Respondent	Rok křtu	Typ modelu	Odpověď na otázku: „Proměnila se vaše motivace během přípravy?“
Respondent 1	2008	Naukový, půlroční	„Mojí motivaci nejvíce ovlivnila nemoc, která se u mě během přípravy projevila.“
Respondent 2	2011	Naukový, půlroční	„Pouze jsem si utřídila myšlenky a ujasnila si, proč chci být pokřtěna.“
Respondent 3	2011	Naukový, půlroční	„Během přípravy jsem zjistil, že nejsem dost zralý. Proto jsem si přípravu o rok prodloužil.“
Respondent 4	2012	Naukový, půlroční	„Dost dobře to nedokážu popsat.“
Respondent 5	2016	Iniciační, nejméně 1,5 roku	„V průběhu katechumenátu se moje motivace stupňovala.“
Respondent 6	2016	Iniciační, nejméně 1,5 roku	„Myslím, že ne. Od počátku mého rozhodnutí byla důvodem láska“. Láska, kterou jsem dostala jako dar.“
Respondent 7	2017	Iniciační, nejméně 1,5 roku	„Motivace byla pro mě čím dál silnější a s každou hodinou přípravy jsem se na křest těšil více.“
Respondent 8	2017	Iniciační, nejméně 1,5 roku	„Myslím, že právě délka přípravy byla pro mne tou pravou motivací, k uvědomění si pravé cesty, dojít si k naplnění.“

7.1.4 Délka přípravy a krize víry

S krizí víry se jistě setkal svým způsobem každý křesťan. O to více jsou v tomto ohledu citlivější ti, v kterých víra teprve roste. I když odpověď na otázku, jestli prožil krizi víry, a co nebo kdo ji pomohl překonat, bylo na jedné straně dost odpovědí striktně negativních, stejný počet uvedl, že určitou krizi prožívali během přípravy, a to zejména v jejím začátku. Pozitivním faktorem je trvalá přítomnost kněze na přípravných katechezích. Možnost mít na blízku osobu, která je schopna vést rozhovor tím správným směrem a zahnat nejistoty nebo obavy. Je to osoba, která důvěryhodným způsobem objasní přirozenost a normálnost takových krizových stavů.

Tabulka odpovědí na otázku č. 5:

Respondent	Rok křtu	Typ modelu	Odpověď na otázku: „Setkal /la jste se s krizí víry? Kdo, nebo co vám ji pomohl překonat?“
Respondent 1	2008	Naukový, půlroční	„Ve chvíli, kdy onemocněl blízký člověk a já prožívala vnitřní zklamání a boj o svou víru. Bůh sám.“
Respondent 2	2011	Naukový, půlroční	„Ne.“
Respondent 3	2011	Naukový, půlroční	„Osobně jsem se s krizí víry nesetkal, ale chtěl bych říct, že každý člověk je omylný a chybný.“
Respondent 4	2012	Naukový, půlroční	„Krizi víry? S tou se peru neustále, ale nezbývá než se s tím popasovat a věřit, že bude lépe.“
Respondent 5	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Proč věřit a zda věřit v Boha jsem se potýkala v době přípravy. Měla jsem pochybnosti. Pomohli mně naši průvodci, kteří nijak netlačili se sdílením pocitů, mé modlitby a přímlyvy přátel.“
Respondent 6	2016	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Krizemi jsem prošla zvláště v počátku, ale ne vzdálením se od Boha, ale od lidí. Krize mě pomáhalo překonat pouze přimknutí se k Bohu.“
Respondent 7	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Nesetkal, ale pakliže taková situace nastane, pevně věřím, že ji s Boží pomocí překonám.“
Respondent 8	2017	Iniciační, nejmeně 1,5 roku	„Ano, během přípravy přišel jeden okamžik krize, kdy jsem začala pochybovat o své víře. Překonat mi ji pomohli Marie s otcem Antonínem. Mluvili jsme o nich, že jsou přirozené.“

7.2 Porovnání modelů podle jednotlivých etap a období

Oba modely přípravy na přijetí iniciačních svátostí vycházejí z požadavku II. vatikánského koncilu na zřízení katechumenátu dospělých a na jeho stupňovité rozčlenění.⁵⁷ Celá délka přípravy je vlastně jedním celkem složeným z jednotlivých liturgických

⁵⁷ Srov. SC 64

etap a z období vnitřního hledání a zrání, které jsou vzájemně propojeny konkrétními obřady.⁵⁸

Čím se na první pohled oba modely od sebe odlišují, je jednak délka předběžného katechumenátu a obsah jeho katechezí, a jednak přítomnost povelikonočních katechezí v období mystagogie, které následuje po křtu a kopíruje minimálně celé toto období až do svátku Letnic. To, co je na obou modelech podobné a srovnatelné, je vlastně dáno liturgickým kalendářem a datem Velikonoc.

7.2.1 Porovnání prekatechumenátu

Naukový model přípravy je v této podobě předběžného katechumenátu na samé hranici funkčnosti. Je to v podstatě rychlý běh na krátké trati, kde je snaha ve velmi krátkém čase, obsáhnout co největší množství informací a návyků, aby žadatel o křest měl alespoň nějaké povědomí a dovedl se trochu orientovat, jak terminologicky, tak i v novém a pro něj cizím prostředí. Jsou jistě jedinci, kteří přicházejí žádat o křest s velkou dávkou připravenosti i s velkou vnitřní motivací. Pro ně může být tato podoba přípravy schůdná a užitečná, protože jsou ochotni pokračovat i po přijetí křtu a je předpoklad jejich celoživotní evangelizace. Ale většina je teprve na začátku. Proto se také často stávalo, že po přijetí iniciačních svátostí, se nově pokřtěný už nedokázal zapojit do života církve a sám ustrnul v půlce cesty, protože nebyl na novou životní skutečnost dostatečně připravený.

Iniciační model přípravy už více splňuje požadavky na podobu prekatechumenátu, který by byl opravdu funkčním prostorem pro hlásání evangelia, kde se může uplatnit vytrvalost ve zvěstování živého Boha, kde může Duch svatý otevírat jednotlivá srdce a vést cestou pravdy a života za cílem, který je nekonečně větší, než si jeho účastníci umějí představit.⁵⁹ Je schopen jim umožnit přistoupení k obřadům katechumenátu připravený a sportovní terminologií „ve formě“. Ale ani jeden rok nemusí být dostatečně dlouhá doba na to, aby se žadatel o křest cítil zralý, a také jím skutečně byl. Proto forma této přípravy, kdy prekatechumenát kopíruje vlastně celý školní rok, je velmi praktická a umožňuje žadatelům přirozeně přestupovat do dalších ročníků, když to je vhodné a užitečné.

⁵⁸ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 8.

⁵⁹ Srov. UKŽ, s. 18.

7.2.2 Porovnání vstupu do katechumenátu

Kodex kanonického práva definuje katechumena těmito slovy: „Zvláštním způsobem jsou s církví spojeni katechumeni, kteří totiž vedeni Duchem svatým výslovně žádají o včlenění do ní, a proto tímto přáním a také životem víry, naděje a lásky se spojují s církví, která se již o ně stará jako o své.“⁶⁰

Když se zaměříme na itinerář naukového modelu přípravy, tak zjistíme, že vstup do katechumenátu je zde naplánován na polovinu ledna. Z toho je zřejmé, že žadatelé o křest přistupovali k prvnímu liturgickému obřadu, přijetí do katechumenátu, zhruba po třech měsících přípravy. Byli to tři měsíce, ve kterých probíhaly přípravné katecheze o Bibli, modlitbě, desateru, liturgickém roce a obecné informace o svátostech. Zaslýchli jistě také prvotní hlásání evangelia a v podstatě by bylo všechno v pořádku. Kdyby datum křtu a dalších liturgických obřadů nenásledovalo v tak rychlém sledu za sebou. „Víra sama o sobě a život z ní má všechny znaky růstu, je také cestou a obsahuje v sobě značný dynamický potenciál.“⁶¹ Proto je velmi důležité dát katechumenovi prostor, kde může svou cestu nejen začít, ale i urazit alespoň několik kroků.

Délka katechumenátu není nikde striktně stanovena, ale není nevhodné ani neobvyklé, když katechumenát trvá třeba i několik roků.⁶² Katechumeni již začínají žít životem víry, ale to také představuje obrácení se ke Kristu, určité povědomí o církvi i o životě v ní. Ukazuje se, jak ten velmi malý časový prostor mezi vstupem do katechumenátu a dalšími obřady neumožňuje katechumenovi všechno nové prožít a začlenit do svého vnitřního prožívání. Jeden obřad střídá druhý a třetí, a to v rychlém sledu za sebou. Pokud není katechumenovi na blízku kmoťr, který ho dokáže doprovodit tímto citlivým obdobím s láskou a péčí, je velká pravděpodobnost, že se v tom může nakonec ztratit.⁶³

Iniciační model přípravy je v tomto ohledu určitě modelem citlivějším a vstřícnějším. Z důvodu dostatečné délky a obsahu katechezí předběžného katechumenátu, přistupuje žadatel o křest k prvnímu obřadu již sžitý s prostředím a není to pro něj něco zcela nového a neznámého. Ale i tady je vlastní délka katechumenátu poměrně krátká. Obřad vstupu do katechumenátu je sice stanoven na začátek listopadu, jenže ani zde

⁶⁰ CIC, kán. 206, § 1.

⁶¹ ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 92.

⁶² Srov. UKŽ, s. 18.

⁶³ Srov. AG 14

není mnoho prostoru pro zrání a růst. Tady by bylo vhodné dát větší prostor a zodpovědnost kmotrům. A také umožnit členům farního společenství poznat a přijmout katechumeny za vlastní a přivítat je v nové rodině.

7.2.3 Porovnání období očišťování a zasvěcování

Oba modely přípravy, které v této práci sleduji a porovnávám, jsou od první neděle postní až do velikonoční vigilie stejně dlouhé. Charakter této doby určují texty a modlitby liturgických obřadů. Co do obsahu jednotlivých setkání a vlastních témat byli účastníci prvního půlročního modelu dále vzdělávání o jednotlivých svátostech a jejich symbolech, účastníci druhého modelu se zabývali četbou a hledáním poselství liturgických textů postní doby podle cyklu A. Součástí obou modelů pak bylo seznámení se s průběhem slavnosti, ve které přijmou iniciační svátosti. Rozhodující a odlišná je vlastní konkrétní a skutečná připravenost „vyvolených“ k přijetí iniciačních svátostí.

Samotná doba postní je dobou, kdy se celá církev ponořuje do vnitřního usebrání, kdy má každý křesťan zpytovat své svědomí a den po dni se pomalu přibližovat k Velké noci. Pro „vyvolené“ je to doba, kdy by měli hlouběji poznat Ježíše Krista. Liturgie jim v tom přichází na pomoc s obřady tzv. skrutinií, které se konají třetí, čtvrtou a pátou nedělí postní.⁶⁴ Pokud opravdu upřímně chceme, aby každý, kdo žádá o křest, přicházel k těmto obřadům a před Pána s otevřeným a od zlého očištěným srdcem, a s jistotou víry, musíme být také schopni ho zasvěceně doprovodit.⁶⁵

V tuto dobu, která bezprostředně předchází přijetí iniciačních svátostí, už je vlastně pozdě dohánět to co bylo třeba zanedbáno nebo opominuto. Samozřejmě, že přijetím křtu nový život teprve začíná. Měl by to být však slavnostní začátek znovuzrození, a ne konec povinné přípravy, jak se to mnohdy stává.

7.2.4 Porovnání období mystagogie

Porovnávat období mystagogie u těchto dvou modelů přípravy je jednostranná záležitost. V itineráři katechumenátu, který mi poskytl otec Antonín, ani v odpovědích katechumenů jsem nikde nezaznamenal zmínku o následných katechezích, které pokračovali po křtu. Je pravdou, že liturgie velikonočních nedělí je přímo určena novokřtěncům a je vlastní součástí mystagogického působení, stejně jako osobní účast a podpora

⁶⁴ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 10.

⁶⁵ Srov. Žid 10,22

ze strany kmotrů.⁶⁶ Samotná účast na této liturgii je věcí, která nemusí být ze strany novokřtěnce stoprocentní. Přímo organizovanou a vedenou mystagogickou katechezi jsem nezaznamenal. Přitom význam těchto katechezí je zcela zásadní, zvláště pro ty křesťany, kteří nežijí v křesťanském prostředí nebo jejichž motivace k přijetí svátostí nemusela vycházet z osobní víry.⁶⁷

Iniciační model přípravy pečlivěji organizuje dobu velikonoční. Čas je v tomto období vyplněn několika společnými setkáními s žadateli o křest, kteří se připravují v prvním roce přípravy. Společenství, které se za tu dobu vytvořilo, není v okamžiku křtu ukončeno, ale trvá snaha o probuzení křesťanské angažovanosti novokřtěnce a touhy po hlubším pochopení významu svátostí.⁶⁸ Je dobré být spolu a setkávat se v nové situaci, kdy působení svátostí proměňuje a očišťuje každého nově pokřtěného. Jsou to setkání po obmytí v prameni života. Setkání znovuzrozených. A je také velmi důležité dát prostor farnímu společenství jejich křesťanské povinnosti šířit víru a hlásat evangelium.⁶⁹

7.3 Porovnání modelů přípravy podle obsahu a témat katechezí

Model přípravy na přijetí iniciačních svátostí, který probíhal v Pardubicích v letech 2007–2013, byl strukturován do jednotlivých segmentů obsahu témat, jenž vyhradil každému jedno setkání. Toto striktní rozdělení jednotlivých katechetických témat ale neznamená, že by se nemohla jednotlivá témata navzájem prolínat a prostupovat. Tento model charakterizuje také to, že vedení setkání měli často na starost různí katecheté podle daného tématu. Úskalím tohoto přístupu bylo, že neposkytoval dostatek času a prostoru k propojení jednotlivých témat a k uskutečnění některých úkolů, které jsou nezbytné a nedají se nijak obejít. Jedná se např. o úkoly výše zmíněné: poskytnout dostatečnou dobu na růst a zrání vztahu k Ježíši Kristu, proniknutí víry do běžného života účastníků přípravy, jejich začlenění do křesťanského společenství, porozumění smyslu víry v její celistvosti a zároveň porozumění jejímu jádru – kérygmatu apod. Pokud je některá důležitá součást přípravy část zanedbána, může to mít důsledky pro přijetí a prožívání nového života novokřtěnce.⁷⁰

⁶⁶ Srov. UKŽ, s. 24.

⁶⁷ Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 168.

⁶⁸ Srov. Tamtéž, s. 168.

⁶⁹ Srov. LG 17

⁷⁰ Srov. VDK 87

Model přípravy mezi lety 2014–2017 je strukturován jiným způsobem. Při všech katechezích je přítomen stále stejný katecheta a otec Antonín. Konkrétní katecheze jsou více koordinovány s liturgickým kalendářem, s velkým důrazem na Písmo svaté, které je páteří celého tohoto procesu a na osobu Ježíše Krista. Christocentrismus je jedním ze základních znaků tohoto modelu přípravy, který žadatele o křest nejen seznamuje s jediným Učitelem a Pravdou, kterou je On sám⁷¹, ale také ho podporuje v tom, aby s Ním vytvořil láskyplný a důvěrný vztah.

Obsah setkání byl vždy pečlivě připraven, ale prostor pro improvizaci, která vycházela z potřeby reagovat na momentální situaci jednotlivých žadatelů, zde byl vždy otevřen. Také byla stoprocentně ponechána možnost vyplnit ho osobními tématy, která zajímala účastníky.

7.3.1 Porovnání obsahu katechezí k Písmu svatému

Písmo svaté a tradice jsou životodárnými zdroji veškeré pastorační, katechetické a vzdělávací činnosti církve.⁷² Neustálé pročitání a každodenní styk s texty Starého a Nového zákona, s veškerým důrazem na evangelijní hlásání, je nevyčerpatelnou studnicí živého Božího slova.⁷³ Toto téma katechezí je vlastně jedním z těch opravdu zásadních stavebních kamenů celého procesu katechumenátu.

V naukovém modelu přípravy je tomuto obsahu věnováno jedno setkání s tematickým zaměřením na Bibli. Je otázka, do jaké hloubky je možné se ponořit, když máme k dispozici jenom jeden nádech. V odpovědi na otázku: „co vám v průběhu katechumenátu chybělo?“, mně jeden bývalý katechumen odpověděl: „více probrat Bibli“. Já věřím, že Písmo svaté bylo jistě přítomno i v dalších setkáních, protože je nedílnou součástí křesťanského života v jeho celistvosti. Úkol přivést žadatele o křest k rozjímání nad Božím slovem, slavit ho s pochopením v liturgii, nacházet hov mravních hodnotách, je běh na dlouhou trať.⁷⁴ Celý lidský život nedokáže obsáhnout poklad Božího slova, v němž putující církve nazírá na Boha.⁷⁵ Proto je velmi důležité vykročit na tuto cestu tím správným směrem. Někdy na to nemusí stačit ani několik let, a někdy je člověk naprosto otevřený a přístupný Duchu svatému.

⁷¹ Srov. CT 6

⁷² Srov. DV 57

⁷³ Srov. CT 27

⁷⁴ Srov. VDK 95

⁷⁵ Srov. KKC 97

Je zřejmé, že setkání s texty Písma svatého, je pro dnešního člověka velmi složité. Odborné vedení a výklad jsou proto nezbytné k správnému pochopení těchto symbolických textů. „Bibli můžeme porozumět jedině v jednotě, v její celistvosti, v souvislosti celku. Bible není učebnicí o Bohu a Božích věcech, ale obsahuje obrazy, v nichž se poznatky a vhled rozvíjejí, a v nichž i dějiny pomalu kráčí ve svých proměnách.“⁷⁶

Iniciační model přípravy je ve své struktuře, k tomuto velmi důležitému tématu, mnohem ohleduplnější. Není to jenom o čase, který je k dispozici, i když to je rozhodující veličina. Je to především o formě a způsobu postupného seznamování s jednotlivými událostmi v dějinách spásy.

Katecheze postupně obsahovaly jednotlivé rozhodující kapitoly a byly žadatelům o křest zprostředkovávány v logické návaznosti. Těm textům, které byly nesrozumitelné, byl vždy věnován dostatek času k dialogu nad tématem. Přítomnost otce Antonína znamenala i odborný vhled do liturgických souvislostí.

Energie, která byla tomuto pokladu víry věnována, jistě nevyšla nazmar. A je důležité toto předávat dnešnímu člověku, člověku současnosti. Není to text, který by měli vlastnit jenom vzdělanci, je to bohatství, které je určeno víře obyčejného člověka.⁷⁷

7.3.2 Porovnání obsahu katechezí k modlitbě

Modlitba je pro každodenní život křesťana velmi podstatná. Modlitbu totiž prožíváme v každém liturgickém úkonu mše svaté, i náš všední život by měl být naplněn osobní modlitbou v soukromí. Je těžké si představit, že by se mohla modlitba naučit během jednoho dne nebo několika hodin. Kratší model přípravy i modlitbě vyhradil jedno setkání žadatelů o křest, hned na samém začátku. Podle informací otce Antonína bylo toto setkání vyplněno naučným videem a exkurzem do problematiky modlitby. Pro každého člověka, který zatouží po křtu a novém životu s Bohem je praxe modlitby nesmírně důležitá. Kdo to myslí s vírou opravdu upřímně, musí si uvědomit, že modlitba není jenom spontánní vytrysknutí z nitra, ale že je to každodenní služba, ve které se musíme cvičit a usilovat o ni.⁷⁸ Myslím, že toto sdělení je možné předat i během několika hodin, ale samotná praxe zůstává už na každém člověku. Modlitbou byla setkání zakončována pravidelně i s kněžským požehnáním otce Antonína.

⁷⁶ RATZINGER, Joseph. *Bůh a svět*. Brno: Barrister & Principal, 2005, s. 103.

⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 105.

⁷⁸ Srov. GUARDINI, Romano. *O modlitbě*. Vydavatelství České katolické charity Praha, 1970, s. 18.

Iniciační model přípravy věnoval jedno setkání modlitbě růžence ve vztahu k rozjímání nad událostmi Ježíšova života. Byli jsme vybízeni k osobní modlitbě i během setkání. V tomto případě si nemyslím, že by byl iniciační model nutně tou lepší cestou k naučení a každodenní praxi modlitby. Zvláště modlitba ve společenství je pro každého na začátku velmi složitá. Dokázat se otevřít i v kolektivu ostatních lidí není úplně jednoduché. Možná postupem času, kdy se kolektiv stal společenstvím blízkých přátel, byla modlitba jednodušší činností. V tomto ohledu hrál čas jistou roli, ale i tak to bylo velmi těžké. Věřím, že každý, kdo se připravuje na křest, se snaží navázat svůj vztah s Bohem osobní modlitbou v soukromí. K tomu nás vybízí i Ježíš.⁷⁹ „Tak jako je náš každodenní život pevně svázán s určitou činností, tak se i náš duchovní život projevuje neustálou duchovní aktivitou a modlitba je pro náš duchovní život tím samým, co je pro život tělesný, tep srdce a dýchání.“⁸⁰

7.3.3 Porovnání katechezí o mravním životě

Dospělý člověk, který žádá o přijetí iniciačních svátostí, má jistě už naplno vyvinutý hodnotový systém. Informace, které dostal v rámci dvouhodinové katecheze v prvním modelu přípravy, pouze doplnily jeho povědomí o desateru. Tento krátký výklad postačí jen na úrovni jisté osvěty. Nemůžeme očekávat od dospělých lidí, že na základě jedné přednášky naplno promění své životy. Přesto je toto téma velmi důležité i z pohledu následujícího období, jenž následuje po křtu. Má hlubokou souvislost se svátostí smíření, a tím pádem i s dalšími svátostmi. To, co zůstane v tomto ohledu nepochopené, potom už se složitě dohání. Nikdo si nemůže dělat iluze o trvalé evangelizaci a následných katechezích, protože dnešní člověk je tak zaneprázdněn všedními starostmi, že mu na to nejdůležitější už nezbyvá čas. A pokud nám z obsahu vypadne to hlavní přikázání lásky k Bohu a člověku, protože na to nebyl prostor, je to špatně.⁸¹

Iniciační model přípravy se k tomuto tématu postavil jiným způsobem. V období prekatechumenátu je kladen důraz na kérygma – poznání Boží lásky v jeho díle, které vykonal pro člověka. Mravní život pak není opřen o povinnost dodržovat přikázání, ale je logickou odpovědí na poznanou Boží lásku a řád, který vložil do stvořeného světa. Na začátku katechumenátu jsme četli a přemýšleli nad poselstvím Ježíšových podoben-

⁷⁹ Srov. Mt 6,6

⁸⁰ NEWMAN, John Henry. *I pokus se počítá*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 26.

⁸¹ Srov. Mt 22,36-40

ství s mravním poselstvím a o jeho výrociích v Horském kázání, zejména o blahoslavených. Desatero bylo podáno na základě teologie smlouvy, pomůckou byl dokument církve Bible a morálka⁸², a tak bylo desatero vloženo do mnoha dalších souvislostí. Přesto i zde je velmi těžké pomoci dospělému člověku proměňovat se k pravému lidství, ukázat velikost Božího zjevení, kterého je desatero součástí a také to, že je vyjádřením „přirozeného zákona.“⁸³ Pokud se nepromění lidské srdce, zůstává Zákon sám o sobě bez účinku.⁸⁴

7.3.4 Porovnání katechezí k liturgickému roku

Při srovnání tématu vycházím ze skutečnosti, že jednu z katechezí vedl, jak v kratším modelu přípravy, tak i v tom delším, otec Antonín. Katecheze si byly velmi podobné, jak do obsahové roviny, tak do jejich struktury.

V iniciačním modelu nešlo pouze o předání základních informací o průběhu liturgického roku. Pro každého jistě není tajemstvím, kdy slavíme Vánoce a kdy Velikonoce. To, co je důležité, a také to tak bylo prezentováno, je christocentrický aspekt celého liturgického roku, od Kristova vtělení a narození až k nanebevstoupení a letnicím.⁸⁵ Co oba modely odlišuje, je asi ten konkrétní prožitek celého cyklu, s jeho vrcholy a mezidobími. Mít možnost prožít všechny svátky, které od dětství vnímáme jistým způsobem nově v křesťanském společenství, má také svou velikou hodnotu.

7.3.5 Porovnání katechezí ke svátostem

Model přípravy, který pracuje s menším časovým prostorem k zasvěcení žadatelů o křest, se při každém setkání po Novém roce až do křtu věnuje svátostem. Krátký čas katechumenátu je tedy postupně vyplněn katechezemi na tato témata. Ve čtyřech setkáních jsou postupně probrány všechny svátosti. Myslím, že je nevhodné oddělovat katechezi o svátosti eucharistie od svátosti křtu a biřmování, jak se to v tomto modelu stávalo. Když už je tak málo prostoru a času, bylo by jistě vhodnější, svou pozornost v katechezi zaměřit především na všechny tři iniciační svátosti. Jejich přijetí je vlastně určitým vrcholem, ke kterému by katechumeni měli směřovat. Tyto tři svátosti vytvářejí pevnou podstatu života každého nového křesťana.⁸⁶ Zde přece život teprve začíná

⁸² Papežská biblická komise. *Bible a morálka*, 2010.

⁸³ Srov. KKC 2070

⁸⁴ Srov. VAULX, Jules de. Dobro a zlo. In: LÉON-DUFOUR, Xavier et al. *Slovník biblické teologie*. 2. Vyd. Praha: Academia, 2003, s. 87.

⁸⁵ KKC 1194

⁸⁶ Srov. KKC 1212

a bude dost prostoru i na všechno ostatní. Cesta katechumenů není uzavřena nějakými definitivními cíli, ale budujeme zde pevný základ k novému životu.⁸⁷

Při srovnání naukového a iniciačního modelu přípravy je jednoznačné, že pokud chceme žadatele o křest dobře připravit na slavení iniciačních svátostí, je nezbytné položit základy liturgickou výchovou, jejímž úkolem je uschopnit křesťana slavit liturgii aktivním (činným) způsobem.⁸⁸ K tomu je třeba více času, než pár dní či hodin. Jednotlivým katechezím k tématům svátostí proto předcházelo uvedení do jazyka znamení v Písmu svatém a byly probrány události ze života Ježíše Krista a ze Starého zákona, které jsou předobrazem těch novozákonních událostí, které jsou zpřítomňovány ve slavení svátostí. Příkladem je modlitba při žehnání vody, jejíž anamnetická část odkazuje na starozákonní i novozákonní události, jejichž účinky pomáhají porozumět účinkům svátosti křtu. Všechny katecheze k iniciačním svátostem byly propojeny s podrobným výkladem nad jejich předobrazy v Písmu a následně s texty evangelií.

Všech sedm svátostí se dotýká každodenního života, všech jeho důležitých úseků, díky nimž se křesťan rodí a vzrůstá, dostává se mu uzdravení i daru poslání.⁸⁹ Proto zvláště v tomto tak důležitém tématu, jako jsou svátosti, není možné vynechat čas pro život, pro možnost působení Ducha svatého. Svátosti a evangelium nepůsobí nikdy mechanicky, ale jen tehdy, jde-li naše svoboda s nimi.⁹⁰

8 Vyhodnocení modelů přípravy na přijetí iniciačních svátostí

Oba modely přípravy na přijetí iniciačních svátostí, které jsem ve své práci popisoval a vzájemně porovnával, pomohly a nadále pomáhají mnoha lidem přijmout Ježíše Krista jako svého Pána a Boha.⁹¹ Zvláště ten delší model přípravy, jak ho ve své práci zkráceně nazývám, je v Pardubicích stále aktivně používán.

Přesto je mezi nimi velký rozdíl. Nejde jenom o vlastní délku přípravy. Ta je velmi důležitá a v mnoha ohledech i rozhodující veličina. Jde tady o typ katecheze, která se používá. Naukový model přípravy je svým zaměřením typ modelu, který žadatele

⁸⁷ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 18.

⁸⁸ Srov. VDK 91

⁸⁹ Srov. KKC 1210

⁹⁰ Srov. RATZINGER, Joseph. *Bůh a svět*. Brno: Barrister & Principal, 2005, s. 271.

⁹¹ Srov. Jan 20,28

dovede spíše ke znalosti křesťanství než k podpoře procesu trvalé konverze.⁹² Je to velmi důležitý úkol dovést katechumena k osvojení a poznání křesťanství.⁹³ Ale v první řadě musíme mít na zřeteli osobu Ježíš Krista, která je tím hlavním cílem a směrem každé katecheze a přivede katechumena do osobního a důvěrného vztahu s ním. To je tím nejvznešenějším posláním každého katechety.⁹⁴

Iniciační model přípravy se vyznačuje snahou o přítomnost dvou důležitých dimenzí katecheze: výuky a iniciace.⁹⁵ Protože se jedná o práci s dospělými lidmi, musíme nechat výchovu, která je třetím prvkem katecheze, na nich samotných, aby se mohlo naplno projevit působení Ducha svatého.

Světlé a stinné stránky obou modelů přípravy popíši a vyhodnotím v dalších částech této práce.

8.1 Vyhodnocení naukového modelu přípravy

a) Stinné stránky: Hlavním a tím nejpodstatnějším problémem naukového modelu přípravy je jednoznačně čas a způsob vedení katecheze. A to čas v jeho různých podobách, které se vztahují k procesu obrácení dospělého člověka k Ježíši Kristu. Víra a obrácení jsou především darem, mají vyvěrat ze srdce, a přináší s sebou hlubokou změnu mysli i srdce.⁹⁶ Proto je otázkou, zda je vůbec možné v tomto smyslu vychovávat k víře, protože se zde jedná o plod setkání Boží milosti a tajemství svobody člověka.⁹⁷ Toto všechno je potřeba chápat opravdu jako počátek nové cesty lásky a svobody, na které nesmí ulpět stín nějakého nátlaku nebo nucení. Je zapotřebí zkoumat pohnutky k obrácení a správnými prostředky je vytříbit, když je to možné.⁹⁸ Je důležité žadateli o křest připravit prostor, který mu bude umožňovat vykročení. Mít zkušenost, že je člověk putující. V tomto modelu přípravy je času a prostoru tak málo, že stačí třeba jen jedno vynechání a mnoho z té cesty je nenávratně ztraceno.

⁹² Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 184.

⁹³ Srov. RATZINGER, Joseph. *Křesťanství na přelomu tisíciletí*. Praha: Portál, 2005, s. 184.

⁹⁴ Srov. VDK 80

⁹⁵ Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 184.

⁹⁶ Srov. VDK 55

⁹⁷ Srov. ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 88.

⁹⁸ Srov. AG 13

Velmi krátká je zejména doba od vstupu do katechumenátu, do obřadu „vyvolení“. Liturgická kniha UKŽ se k této etapě katechumenátu vyjadřuje tím způsobem, že toto období by mělo být dlouhé třeba i několik let.⁹⁹ V našem případě hovoříme o délce jednoho měsíce. Mělo by být vyplněno katechezemi, které katechumena seznámí se vším podstatným, a to není z časových důvodů možné.

Dalším aspektem, který se také vztahuje k veličině času, je absence mystagogické katecheze, která by následovala po přijetí iniciačních svátostí. „Jde o to, aby se člověk nejen křesťanem stal, ale aby také chtěl a mohl jako křesťan z víry žít.“¹⁰⁰ Rozejít se po velikonoční vigílii do svých vlastních soukromých životů, bez možnosti žít ve společenství a svou víru pěstovat v křesťanském prostředí, je tou nejkratší cestou, jak může ta malá rostlinka víry uvadnout. Ani pravidelná návštěva nedělní mše svaté nemůže nijak nahradit plodné prostředí křesťanského společenství. Je zde velké nebezpečí stát se: „Ani horkým, ani studeným“.¹⁰¹

Pro některé žadatele o křest je také velmi podstatné, aby měli dostatek času a prostoru, k uspořádání si vlastních osobních a rodinných vztahů, které jsou jejich touhou dát se pokřtít nějakým způsobem narušeny. „Pro křest je sice způsobilý každý člověk, který není dosud pokřtěný a projeví touhu dát se pokřtít,“¹⁰² ale je také pravdou, že mohou existovat překážky, které musí otec biskup zohlednit před vlastním křtem.

V katechezi by nemělo chybět prvotní hlásání „kérygma“. Mělo by být tím hybným faktorem každé evangelizace a zpráva o Kristově lásce, o tom, že dal za každého člověka svůj život, by měla být tou nejdůležitější informací.¹⁰³ Mám trochu obavu, že právě tato skutečnost je v tomto naukovém modelu v pozadí. Souvisí to především s velmi malým prostorem, který dostává Písmo svaté. Katecheze jsou sice naplněny jednotlivými tématy, která uvádějí člověka do poznání křesťanského života, ale to fundamentální zaměření na evangelium tady chybí.

b) Světlé stránky: Jednoznačně přítomnost kněze na každém setkání, která je velmi cenná a rozvíjí u katechumenů vztah k modlitbě, liturgii, působí jednoznačně pozitivně v otázkách tříbení motivace k víře. Okamžitá dostupnost rady a osobního rozho-

⁹⁹ Srov. UKŽ, s. 20.

¹⁰⁰ OPATRŇY, Aleš. Katechumenát. *Cesty katecheze* [online], č. 2, 2010, s. 8. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: http://www.cestykatecheze.cz/_d/Katechumenat.pdf

¹⁰¹ Srov. Zj 3,15

¹⁰² CIC, kán. 864.

¹⁰³ Srov. EG 164

voru se zasvěcenou osobou, a v neposlední řadě každé setkání je zakončeno kněžským požehnáním. Pro každého je velmi důležité se při vstupu do katechumenátu setkat s někým, kdo umí pomoci, má radost z jejich touhy stát se křesťanem, má pochopení pro jejich problémy.¹⁰⁴

Dalším světlým momentem je určitě učebna a její zázemí, které je v Pardubicích k tomuto účelu k dispozici. Součástí je také malá kuchyňka, kde je dobrým zvykem připravit pohoštění a tím i vytvořit příjemnou atmosféru, která je významným faktorem v pozitivním působení na všechny přítomné. Vytváří se tím prostředí, kde se může katechumen naplno s důvěrou otevřít.

Na tomto naukovém modelu přípravy se podílelo několik lektorů, kteří měli na starosti určitá konkrétní témata. Jejich přítomnost mohla znamenat jednodušší vstup katechumenů dovnitř církve. Mohli být spojovacím článkem mezi žadateli o křest a ostatními farníky. Do jaké míry se tato možnost naplňovala, mě není známo, ale toto spojení s prostředím farnosti, je pro každého novokřtěnce zásadní. Ostatně je úkolem každého křesťana se snažit předávat poselství spásy.¹⁰⁵

Ale tím nejcennějším a nejsvětlejším je samotná touha dospělého člověka po křtu. Jeho touha po změně života a hledání pokladu ukrytého v jeho srdci. Církev je svou podstatou povolána k naplňování a uskutečňování vůle Někoho jiného.¹⁰⁶ A proto je to poslání tak krásné a ušlechtilé.

8.2 Vyhodnocení iniciačního modelu přípravy

a) Stinné stránky: Jedním z nedostatků tohoto modelu přípravy, je stejně jako u druhého modelu, délka katechumenátu. Celý projekt je v podstatě dostatečně dlouhý, ale období katechumenátu se mně jeví jako krátké. Pro katechumeny se jedná o první kontakt v rámci liturgie s církví a novým farním společenstvím.¹⁰⁷ Stávají se tímto okamžikem křesťany a je škoda, že je toto období tak krátké, když je k dispozici poměrně dostatek času. I pro samotné farní společenství by bylo lepší poznat nového farníka dříve, aby byl čas a prostor na jeho přirozené přijetí.

¹⁰⁴ Srov. FOSSION, A. *Le catéchuménat, modèle inspirateur de toute catéchèse*. Lumen Vitae, 2006, č. 3.

¹⁰⁵ Srov. AA 3

¹⁰⁶ Srov. CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993, s. 20.

¹⁰⁷ Srov. Tamtéž, s. 8.

S tím souvisí druhá stinná stránka. Schopnost přijmout nové křesťany mezi sebe a začlenit je do života farnosti. Mnoho křesťanů nevnímá pozitivně skutečnost, že církev je společenstvím a je pro ně obtížné se radovat z přijetí nového člověka.¹⁰⁸ Pro každý model přípravy na křest by mělo být podstatné, jakým způsobem pomoci novokřtěncům začlenit se do církve. Je důležité mít čas na seznámení a vzájemné poznávání.

Také účast kmostrů na průběhu přípravy katechumenů je nedostatečná. Každý katechumen si musí najít kmotra, který by mu měl být duchovní oporou a rádcem.¹⁰⁹ Měl by se účastnit alespoň konečné přípravy a závěrečných obřadů katechumenátu.¹¹⁰ Dlouhodobější aktivní přítomnost a účast kmostrů na jednotlivých setkáních, by představovala velký přínos v přípravě celé skupiny.

Jedním ze stinných momentů přípravy byl necitlivý přístup nadřízených k řešení překážek ke křtu právního rázu. Tento fakt se netýká modelu samotného, ale je častým jevem života v našich farnostech.

b) Světlé stránky: Poměrně dlouhá doba přípravy, která je pro mnoho žadatelů o křest nečekaná, se stává jakýmsi prvotním nástrojem k vytříbení a formaci, jejich vnitřní motivace ke křtu. To ostatně dosvědčují bývalí katechumeni ve svých odpovědích. Každý katechumen je individualitou a spásu hledá a žije svým vlastním, neopakovatelným způsobem.¹¹¹ Najít nějaký univerzální postup není úplně možné, ale vlastní délka katechumenátu se stává univerzálním nástrojem.

Další světlou stránkou tohoto modelu přípravy je jednoznačně období mystagogie. Snaha o organizování katechezí, které následují po křtu, je zřejmá. Určitě se nekončí v setkáních před Velikonocemi, ale pokračují plynule dál až do konce školního roku. A v tomto období je zvykem, že oba ročníky se nejednou scházejí společně. To je veliká radost a užitečná zkušenost. Pro novokřtěnce znamená účast na svátostech nový pohled na svět, na lidi kolem sebe, nové chápání Písma svatého.¹¹² Proto mohou být pro ostatní velkým přínosem a podporou.

¹⁰⁸ Srov. ALBARICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, s. 141.

¹⁰⁹ Srov. KKC 1311

¹¹⁰ Srov. UKŽ, s. 11.

¹¹¹ Srov. OPATRŇY, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001, s. 8.

¹¹² Srov. UKŽ, s. 24.

Pro tento model přípravy je charakteristické, že klade velký důraz na kérygmatický postup katecheze se snahou o předání biblického poselství, svědectví liturgie a pravé nauky.¹¹³ Předává a zvěstuje radost a osvobození z evangelia, které naplňuje srdce i celý život a sjednocuje s Ježíšem.¹¹⁴ Evangelium a ostatní texty Písma svatého jsou součástí každé katecheze. Tento christocentrismus přivádí k „Tajemství Nejsvětější Trojice, které je hlavním tajemstvím víry a křesťanského života“.¹¹⁵

Chtěl bych také ocenit společné slavení některých svátků, zvláště v období adventu. Společné prožití mše svaté mělo na všechny životodárný vliv.

9 Závěr

Rozhodnutí dospělého člověka pro křest je rozhodnutím zvláště závažným a osobním. Nikdy by se nemělo brát na lehkou váhu, zlehčovat a subjektivně hodnotit motivaci pro takové rozhodnutí.

Je to pokaždé zázrak a tajemství, když v člověku zazní hlas Boží, který ho zve ke společenství s Ním. Dobro má tu jedinečnou vlastnost, že pokaždé táhne ke společnému sdílení.¹¹⁶ Je to událost, která se v různých podobách a společnostech objevuje po celé dějiny spásy. My žijeme v době, která je stále ovlivněna a zraněna čtyřicetiletým obdobím, které u nás cílevědomě ničilo základní lidskou potřebu víry.

Když nyní přicházejí dospělí lidé žádat o křest, je to vždy setkání s životodárným působením Ducha svatého. Celý čas katechumenátu je náročný v mnoha ohledech a pro všechny aktéry, kteří se na tom podílejí. Od katechetů to vyžaduje velkou citlivost a značnou míru pochopení pro nejrůznější lidské osudy a příběhy. Různorodost lidských povah, které se setkávají, je pro katechezi velkou výzvou. Jak účinně předávat radostnou zvěst evangelia, tak pestrému společenství, které se každým rokem sejde ve farní učebně. Bez velkých odborných znalostí, osobní zkušenosti a živé víry, by to nebylo možné. „Musí mít opravdu ryzí vztah k Písmu svatému, ke Kristu jako živému Bohu a musí vnitřně zpracovávat víru jako člověk doby, ve které žije, která je také jeho dobou, ze které neutíká.“¹¹⁷ Já obdivuji a vážím si práce každého katechety, který obětuje

¹¹³ Srov. VDK 151

¹¹⁴ Srov. EG 1

¹¹⁵ KKC 23

¹¹⁶ Srov. EG 9

¹¹⁷ RATZINGER, Joseph. *Křesťanství na přelomu tisíciletí*. Praha: Portál, 2005, s. 182.

a věnuje svůj čas a sílu tomuto poslání. Proto se snažme evangelizovat a podporujeme každou snahu o evangelizaci, aby se naše vnoučata nemusela dožít toho, že je mnoho křesťanů jen navenek a formálně, ale uvnitř a skutečně jen velmi málo.¹¹⁸

Oba modely přípravy dospělých na přijetí iniciačních svátostí, které jsem v této práci popisoval, porovnával a vyhodnocoval, jistě přinesly mnoho dobrého a užitečného díla. Delší model, který je nyní v Pardubicích aktuální, disponuje mnohem větším prostorem a umožňuje toužícímu člověku, hlubší a trvalejší vnitřní proměnu. Je to model mnohem vhodnější. Proto otec Antonín cítil a zároveň i aktivizoval změnu používaného modelu. Asi se tím nedosáhne většího množství pokřtěných, ale jistě se tím zvětšila kvalita jejich přípravy. Většina přicházejících na faru s žádostí o křest netuší, co je katechumenát nebo katecheze. Očekávají rychlokurz křesťanství a brzké datum křtu. Je dobře, že je to jinak, protože se nejedná o nic menšího, než je naděje na spásu a věčný život. A je nutné předat tu jedinečnou zprávu o tom, že je jenom jeden Bůh a jediný prostředník mezi Bohem a námi: člověk Ježíš Kristus.¹¹⁹

¹¹⁸ FONTANA, Andrea. *Itinerario catecumenale con gli adulti. Il Libro degli accompagnatori*. Torino: Elledici, 2011, s. 155.

¹¹⁹ Srov. 1 Tim 2,5

Použitá literatura a zdroje

ALBERICH SOTOMAYOR, Emilio a Ludvík DŘÍMAL. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008, 215 s. ISBN 978-80-7367-382-6.

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): Eumenický překlad. 3. přepracované vyd. Praha: Česká biblická společnost, 1993, 1290 s. ISBN 80-900881-8-X.

CORDONNIER, P. Guy. *Katechumenát v životě církve*. Praha: Pastorační středisko, 1993.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995, 603 s. ISBN 80-7113-089-3.

Katechismus katolické církve. Vyd. 2., Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, 793 s. ISBN 80-7192-488-1.

Kodex kanonického práva. Praha: ZVON, 1994, XXIII + 814 s. ISBN 80-7113-082-6.

FONTANA, Andrea. *Itinerario catecumenale con gli adulti. Il Libro degli accompagnatori*. Torino: Elledici, 2011.

FOSSION, A. *Le catéchuménat, modèle inspirateur de toute catéchèse*. Lumen Vitae, 2006, č. 3, s. 253–267.

GUARDINI, Romano. *O modlitbě*. Vydavatelství České katolické charity Praha, 1970, 271 s.

JAN PAVEL II.: Apoštolská exhortace, *Catechesi tradendae*, 1979.

RATZINGER, Joseph. *Bůh a svět*. Brno: Barrister & Principal, 2005, 320 s. ISBN 80-7364-008-2.

RATZINGER, Joseph. *Křesťanství na přelomu tisíciletí*. Praha: Portál, 2005, 297 s. ISBN 80-7367-016-X.

LÉON-DUFOUR, Xavier et al. *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Řím: Velehrad – Křesťanská akademie, 1991, 658 s.

NEWMAN, John Henry. *I pokus se počítá*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, 87 s. ISBN 978-80-7195-501-6.

OPATRNÝ, Aleš. *Příprava dospělých na křest: pomůcka pro ty, kteří vedou přípravu*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha, 2001.

PAPEŽ FRANTIŠEK: *Evangelii gaudium*. Paulínky, 2014. ISBN 978-80-7450-118-0.

Uvedení do křesťanského života. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1987.

Všeobecné direktorium pro katechizaci. Vydal sekretariát české biskupské konference Praha, 1998.

Internetové zdroje

OPATRNÝ, Aleš. Katechumenát. *Cesty katecheze* [online], č. 2, 2010, s. 7-9. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/d/Katechumenat.pdf>

ZIMMERMANNOVÁ, Marie. Modely katecheze v historii i aktuálně. *Cesty katecheze* [online], č. 4, 2010. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2010-4/Modely-katecheze-v-historii-i-aktualne.html>

Příloha A

Odpovědi bývalých katechumenů

Respondent 1: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít?

Silnější vazba na Boha, kterou jsem chtěla více rozpoznávat a poznávat, dozvědět se více o tajemství víry.

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy?

Nejvíce podpory jsem cítila ve své rodině a kamarádka Zuzka Řeháková, se kterou jsem hodně témat diskutovala a probírala už před vlastním rozhodnutím dát se pokřtít.

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?

Mojí motivaci nejvíce ovlivnila nemoc, která se u mě v průběhu přípravy projevila. Velkou podporu jsem cítila u pana faráře, který mě vyšel ve všem vstříc a dokázal mi pomoci.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?

Podporu jsem ve své rodině cítila od začátku velmi silnou, neměla jsem žádný problém se třeba svěřit a popovídat si o některých problémech. Dnes chci dát pokřtít i svou malou dceru a mám v tomto ohledu i nadále podporu.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho?

Příprava probíhala od září do dubna, tedy osm měsíců.

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly?

Na přípravě se podílel pan farář a velký díl má také moje kmotra, kterou je moje maminka. Ona se mě hodně věnovala a podporovala.

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu?

Příprava probíhala pravidelně každý týden při večerních setkáních na faře. Každé setkání trvalo přibližně dvě hodiny a bylo vyplněno čtením z Bible a katechezemi.

Co pro vás znamenal katechumenát osobně?

Když zavzpomínám na dobu katechumenátu, tak se mě nejvíce vybaví pocity přijetí Bohem, velmi silná osobní vazba na Boha a něčeho co mě naprosto převyšuje.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější?

Dobře si vzpomínám a vybavuji osobní přínos pana faráře. Jeho klidná a vstřícná osobnost a otevřenost. Také uměl velmi citlivě pomoci v těžkých situacích, podat pomocnou ruku a dobrou radou zažehnat chmury a těžkosti.

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo?

Na otázku, co mě chybělo, nedokážu konkrétně odpovědět. Nic se mi nevybavuje co by mě tehdy chybělo.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem?

Denně děkuji Bohu za dar života, víry a milosti pro sebe a pro své nejbližší. Denně se modlím a prožívám velmi silnou vazbu k Bohu.

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

Bohužel, to se mě nepodařilo, ale prožívám svůj křesťanský život uprostřed své rodiny a blízkých.

5. Setkal jste se s krizí víry?

Setkala jsem se s krizí víry a to v případě, kdy těžce onemocněl velmi blízký člověk a já jsem v té době prožívala vnitřní zklamání a boj o svou víru v Boha.

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat?

Krizi víry mě pomohla překonat vnitřní síla, ve které já osobně vidím a cítím působení Boží. Věřím, že krizi mě pomohl překonat Bůh sám.

Respondent 2: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít? Už od dětství jsem si to přála - v rodině jsme jen já a bratr nebyli pokřtěni. Další důvod byla možná svatba v budoucnu

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy? Partner a maminka

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu? Pouze jsem si utřídila myšlenky a ujasnila si, proč chci být křtěna

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní? Podporovala mě, nikdo s tím nemá problém.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho? Začala někdy na podzim a končila o Velikonocích.

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly? Kmotra - podpora, osvětlení některých věcí a zvyků

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu? 1x týdně

Co pro vás znamenal katechumenát osobně? Zařazení - někam patřím.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější? -

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo? - více probrat Bibli

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem? Ne, pouze uvnitř mě, pocitově.

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

Ne

5. Setkal jste se s krizí víry? Ne

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat? -

Respondent 3: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít? Touha o prohloubení života v boží přítomnosti, touha dostat se o krok dál a také touha se více dozvědět.

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy? V průběhu přípravy mě podporovala moje manželka a podporoval a doprovázel mě a podporoval P. Forbelský, který vedl přípravu novokřtěnců a biřmovanců.

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu? Během přípravy jsem zjistil, že potřebuji k tomu, abych mohl být biřmován více dozrát, proto jsem přípravu dohodil, ale biřmovat jsem se nechal. Zúčastnil jsem se pak celé přípravy znovu v následujícím roce, kdy už jsem se pak cítil dost zralý na to být biřmován, což se také událo.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní? Manželka, která už v té době byla biřmovaná a má i teologické vzdělání mě podporovala, ve víře se snažíme žít i vychovávat naše děti. Bratr mě také podporoval, neboť to sám měl o pár let dříve podobně jako já. Rodiče mě také podporovali, i když jsou více, méně nepraktikující věřící, takže některé věci chápou trochu jinak.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho? Příprava začala téměř před 9 lety v září nebo říjnu, to si už nepamatuji. Trvala do dubna, do Velikonoc.

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly? Na přípravě se podílel hlavně P. Forbelský a 1 přípravu s námi měl Otec biskup Josef Kajnek a 1 přednášku měla Paní Zimmermannová, která vedla v královehradecké diecézi centrum pro rodinu. Úkolem P. Forbelského bylo připravit nás k biřmování a seznámit nás se vším s tím souvisejícím.

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu? Setkání probíhala 1x měsíčně po hodině, vždy ve středu.

Co pro vás znamenal katechumenát osobně? Prohloubení znalostí, rozšíření si pohledu na danou problematiku, víc jsem si začínal uvědomovat jaký je život s boží přítomností a některé jeho zákonitosti atd.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější? Asi prožitek s ostatními novokřtenci a birmovanci, kteří se přípravy zúčastňovali ze stejného důvodu.

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo? Nic mě nenapadá.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem? Snažím se více si uvědomovat boží přítomnost, za věci se modlit a zároveň si pokorně přiznat, že se stále mám co učit a v čem se zdokonalovat.

Podářilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství? Získal jsem poměrně dost nových přátel a známých, s manželkou jsme se zapojili do jednoho manželského společenství při farnosti, snažíme se zúčastňovat různých přednášek a akcí, (když čas a „děti dovolí“).

5. Setkal jste se s krizí víry? S krizí víry jsem se osobně díky Bohu neseťkal.

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat? Jak jsem psal, osobně jsem se s krizí víry sice neseťkal, ale k tématu bych napsal, že je potřeba si uvědomit, že i věřící je člověk omylný a chybný.

Respondent 4: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít?

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy?

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?

S křesťanskou kulturou a zvyklostmi jsem se setkávala již v rodině, ačkoliv byli rodiče pokřtěni katolíci - maminka dokonce z Moravy, tak s církví měli spíše záporné zkušenosti, tudíž nějak víru nepracovali. Ale táta i babička (katolicismus nepracuje, ale jako malá zažila náboženství před 2.vatikánským koncilem) říká: "Vědět o tom (biblické příběhy, zvyky u nás, historie atd.) bychom měli, věřit v to nemusíme. Patří to k českému odkazu i našim předkům." Oni sami jsou dost proti církvi jako takové.

Já sama jsem studovala fyziku v Olomouci, kde jsem se s praktikujícími věřícími setkávala i mezi svými spolužáky. Měla jsem tak možnost s nimi i více nejen o víře diskutovat a vidět zase jiný úhel pohledu.

V průběhu své práce a přibývajících psychických problémy to tak nějak přišlo. Rozumově mi možná pomohly i přednášky ještě ze studií o vícerozměrných prostorech, ale kdoví. (A pak že věda a víra se vylučují.)

Dost dobře to nedokážu popsat.

V přípravě jsem měla i štěstí na otce Antonína Forbelského, který pro mé problémy měl stejně jako spolužáci z přípravy pochopení. Hodně mi pomohlo, že aspoň některé teoretické znalosti a zvyklosti jsem si přinesla už z domu.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?

I když táta se o přípravě na křest dozvěděl asi s tříměsíčním zpožděním a další tři měsíce to trávil. Mamka se i o to, co se na přípravě probírá, zajímala.

Myslím, že osoba, která přípravu vede má dost vliv na celkové přijetí toho všeho. Sestra nakonec na základě mých zkušeností, když čekala s manželem druhé dítě, se přípravy a křtu nakonec účastnila také. Obě děti jsou dnes také křtěné a zvláště dcerka (7let) se i o věci duchovní začíná zajímat. Ale měli na přípravu někoho jiného a ten to vedl (dle ní) dost školským odměřeným způsobem. Myslím si, že pokud se dospělý rozhodne k tomuto kroku přistoupit, tak většinou už nějaké ty informace má. Takže asi i přístup v přípravě by měl být trochu odlišný než u dětí. V naší skupině tam byli všichni určitě nad 21 let.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho?

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly?

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu?

Přípravu jsme zvládli za necelého 3/4 roku (myslím že 1x za čtrnáct dní, ale přesně si už nepamatuji - možná ke konci se interval krátil, ale setra už to měla myslím na rok. Je fakt, že asi ta roční příprava je tak akorát. Není nutný takový cval. V přípravě jsme měli možnost ptát se i na otázky, které často asi nebývají součástí osnov i na další možnosti církve v dnešním světě -např. žehnání (nebo svěcení - nevím teď přesně název :- () v domě - pokud je riziko, že tam v minulosti došlo k závažné tragédii. Do té doby jsem o této možnosti nevěděla ani nikdo z naší rodiny a musím říct, že jsme ji u nás doma už využili. Bydlíme v řad'áku, který stojí na místě vysušených bažin a rybníka - to se tat'ka dozvěděl od jednoho místního historika, takže možnost "nešťastně utopených duší " není úplně mimo. Jinak příprava pro mě byla velmi vítaná a pomohla mi částečně i z hlediska psychiky.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem?

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

I když nejsem úplně řádný účastník nedělních mší, někdy to prostě psychicky nedávám, přesto pro mě je víra jistým záchytným můstkem na další cestě životem. Vzhledem k bydlišti jsem spíše přítomna v Bohdanečské farnosti u otce Jiřího Kvaše, s nímž mám

také dobré zkušenosti, takže do Pardubické farnosti přicházím hlavně na farní adventní den a na nějakou rorátní adventní mši (mají skvělou atmosféru a pak se jde na farní snídani, kde se člověk často něco zajímavého doví). Když to jde, i benefiční výroba adventních věnců je dobrá. Jehličí voní a já mám kreativní činnosti ráda. :-)

A pro změnu v Bohdanči na faře jsem začala vést předvánoční a předvelikonoční papírové dílničky pro děti i dospělé. Musím říct, že u otce Jiřího a dalších mají plnou podporu. Doufám, že dá Bůh a zůstane to tak dále.

5. Setkal jste se s krizí víry?

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat?

A krize víry? S tou se peru stále, ale nezbývá než se s tím popasovat a věřit, že bude lépe.

Přeji Vám mnoho štěstí ve studiu a Božího požehnání do celého Vašeho života a ať Vám budoucí povolání přináší více radosti než starostí.

Respondent 5: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít?

Prvním podnětem pro toto rozhodnutí bylo seznámení s mým manželem, který je praktikující křesťan. Náš sňatek v kostele byl pro mě tak hlubokým zážitkem, že jsem se chtěla dozvědět více o římskokatolické církvi, farnosti a hlavně o výkladu Písma svatého.

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy?

V průběhu přípravy na křest jsem měla velkou podporu manžela, poté co se vzpamatoval z překvapení☺ Souvislou podporu jsem našla hlavně v našich patronech, kteří nás touto cestou prováděli (byli jimi pan farář Forbelský a paní lektorka teologie Marie Zimmermannová), a v neposlední řadě v mých přátelích, se kterými jsme se v katechumenátu připravovali na křest (mezi nimi je též autor této práce).

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?

Během přípravy na křest jsem zažila spoustu osobních duchovních propadů, kterých ale bylo neúměrně méně než Božích milostí, díky kterým jsem si uvědomila, že mě čeká nejvzácnější dar – dar poznání Ducha svatého a život v Kristu. Mohu tedy říci, že v průběhu katechumenátu se má motivace stupňovala.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?

Z naší rodiny byla křtěná jen moje babička a mamka, i když ani jedna nechodila pravidelně do kostela. Tenkrát v dobách hluboké totality to vlastně ani nebylo možné. Víra

v sebe a vlastní schopnosti v naší rodině vždy převládala, ale to není nic k odsuzování, takhle se prostě žilo a rodiče byli a jsou slušní a uvědomělí lidé. Jen nedokázali pochopit mé rozhodnutí, ale spíše mě odrazovali od (podle jejich mínění) jistého druhu sektářství. Já jsem je zprvu ani nedokázala přesvědčit, že jejich představy o církvi jsou zastaralé a nepravdivé. Vše se obrátilo ve chvíli, kdy mi pan farář Mlýnek poradil, abych zadala intenci za naši živou i zemřelou rodinu při mši svaté. Oba rodiče se na tuto mši dostavili a dokonce se mnou nesli i obětní dary. Doteď vzpomínají na tu zvláštní atmosféru...Myslím, že od té doby pochopili, proč jsem se takto rozhodla a již nic nenamítají k mému praktikování víry. Alespoň ne nahlas a mně osobně☺

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho?

Příprava na křest začala na podzim roku 2014 a trvala do Velikonoc roku 2016.

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly?

Na naší přípravě na křest se podílel pan farář Forbelský, který byl (a stále je) pro mě důležitou duchovní záštitou a já ho brala jako prostředníka, skrze jehož přímlyvy a modlitby na nás shlíží náš Pán a drží nad námi ochrannou ruku, stejně jako svatá Panna Maria i všichni andělé a svatí patroni. Dále se s námi pravidelně setkávala paní doktorka Zimmermannová, která nás zásobila teoretickými znalostmi a výkladem Písma svatého a zároveň tyto znalosti včleňovala do praktické každodenní víry. Brala nás s sebou na mše specifické k dvěma největším svátkům v roce, které většinou sloužil právě otec Forbelský, takže syntéza byla dokonána a já na to nikdy nezapomenu☺ A samozřejmě jsme se při přípravě podporovali my, katechumeni, naše nejbližší okolí nám většinou fandilo a musím opět zdůraznit, že nejvíce na naši vytrvalost působil Duch svatý.

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu?

Naše setkání probíhala jednou za 14 dní a trvala cca 2 hodiny.

Co pro vás znamenal katechumenát osobně?

Katechumenát pro mě znamenal především společenství lidí, kteří jednak učí svým příkladem, jak žít vírou, jak zvládat pravidelné úkony s tím spojené a na druhé straně lidí, kteří mají společný cíl a jsou různě daleko na svých cestách. Bavilo mě pozorovat, jakým tempem se každý z nás přenáší přes praktické věci až k těm osobním, duchovním otázkám. Toto období před křtem jsem vnímala i jako jakýsi druh dalšího studia, které mě posunulo v osobním vnímání světa, pocitech z jednání druhých i v přijetí sebe sama.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější?

Touto zkušeností vždy bylo a je setkání se zlem v různých podobách, ať už zjevným a hmatatelným, či skrytým. Poznala jsem, jak může být silné a stravovat duši a zároveň vnímám, jak mi Bůh pomáhá skrze modlitby a dává sílu a vytrvalost tomu špatnému čelit. Z hlediska praktikování víry pro mě byla podstatná i ta skutečnost, že jsme slyšeli výklad různých částí mše, jak probíhá, který úkon s čím souvisí, a následně ji mohli společně slavit.

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo?

Tím, že jsem netušila, co všechno od přípravy očekávat, jaká budou témata k rozhovorům, jak číst i mezi řádky v Písmu, co by si měl člověk osobně prostudovat a nad čím popřemýšlet, jsem byla mile překvapována, jakým nenásilným stylem mi bylo umožněno pronikat do teoretické i praktické roviny víry. Ani z dnešního pohledu nevidím nic, co by mi vyloženě v přípravě chybělo. Snad jen drobné varování, že čím jde člověk hlouběji do své podstaty, tím více v sobě uvidí a bohužel zakusí i zlo, které se začne hlásit o slovo skrze pochybnosti a zatvrzení.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem?

Ano, křest byl pro mě skutečně znovuzrozením. Okamžik samotného aktu křtu jsem vnímala velmi fyzicky (mráz po zádech, slabé končetiny). Najednou jsem dokázala docenit tezi, že už nebudu v životě nikdy na nic sama. Otevřely se mi nové obzory v komunikaci s ostatními lidmi a navíc jsem začala mnohem více procitovat a vnímat krásu církevních obřadů, modliteb a adorací. Od té chvíle máme i doma s manželem nádherný zvyk modlit se spolu před jídlem i spaním. Na druhou stranu je mnohem těžší zapadnout do běžného kolektivu, který má vůči křesťanům buď předsudky, nebo se víře přímo vysmívá. S takovýmto kolektivem se již moc nestýkám, ale zpovzdálí pozoruji jeho členy a modlím se za jejich pokoru.

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

Já jsem byla vždy spíše samotář, a to mi prozatím zůstalo i v zapojení se do farních aktivit a setkání. Moc ráda ale sdílím své zkušenosti s životem ve víře s mými přáteli – spolukřtěnci. Jak píše svatý Augustin – běda těm, kteří o Bohu mlčí. Myslím si ale, že jednou nadejde ten správný čas k účinné a cílené pomoci trpícím, ať už ve farním společenství, nebo mimo jeho rámec. Moc bych si přála, abych ve svém životě dokázala tu lásku, kterou mě zahrnuje náš Pán, posílat dále.

5. Setkal jste se s krizí víry?

S prvotní otázkou víry – proč a zda věřit v Boha – jsem se potýkala po krátký čas ještě v době katechumenátu. Styděla jsem se za to a obviňovala, ale zároveň jsem zjistila, že

jediný, koho žádám o pomoc v mých pochybnostech, je Bůh. K tomu již není co dodat. Snad jen to, že občas člověka přepadne bezmoc z událostí kolem sebe a musí si znovu říci, že Bůh nám dal velký dar a zároveň zbraň – to, že můžeme svobodně jednat a být zodpovědní za své konání. To je vůle Boží...

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat?

Díky tomu, že naši duchovní průvodci katechumenátem na mě nikterak netlačili se sdílením pocitů při našich pravidelných setkáních, se mé pilíře víry začaly postupně od základů opět stavět. Velmi k tomu přispěl čas, po který jsem se setkávala s lidmi, kteří se mi například svěřili se svými těžkostmi s vlastním egem a zároveň s radostmi z darů Ducha svatého. Nejvíce mi ale pomohly mé modlitby, kontemplace a přímluvy mých přátel.

Respondent 6: Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít?

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy?

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?

- Svoji touhu nechat se pokřtít vnímám jako zcela přirozený krok na cestě s Bohem, víc k tomu asi nedokáži říct.
- Podporu i doprovod jsem v plné míře dostala od našeho Pána. Zpočátku téměř výlučně. Postupem času, jak začala moje příprava na křest na faře, tak samozřejmě se mi obojího dostávalo v plné míře zde. A postupně, jak jsem se pomalu zapojovala do života farnosti, nacházela jsem zde nové přátele a s nimi i podporu, která byla (a stále je) pro mě velmi důležitá – podpora blízkého člověka, přítele. Ale je pravda, že tímto se dostávám znovu k bodu a) – téměř výlučně.... Bez nádherné podpory Boží bych ten krásný Dar podpory od druhých lidí nikdy nemohla mít. Bohu díky za něj.
- A jestli se změnila během přípravy moje motivace? Myslím, že ne – od počátku mého rozhodnutí byla důvodem láska. Láska, kterou jsem dostala jako Dar a kterou jsem se s Boží pomocí pokoušela a pokouším předávat dál...

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?

Protože pocházím z „tvrdě“ ateistického prostředí, byla i reakce na moji proměnu a rozhodnutí nechat se pokřtít velice tvrdá. To už píši bez uvozovek. Bylo to absolutní nepřijetí mojí víry a změny smýšlení a chování. Byla to velice těžká doba, kdy jsem musela vynaložit hodně sil na hledání cesty zpátky ke svým nejbližším a současně pokračovat dál na cestě víry v prostředí pro mě zcela neznámém. Z vlastních sil bych to nikdy ne-

zvládla. Nechat svoji rodinu – rozzlobenou a s výčitkou na rtech – stát za sebou, opustit je. Byla to cesta plná nejistot, jedinou mojí jistotou bylo vědomí, které mi vtiskl do duše náš Milý Pán – že pro mě už jiná cesta neexistuje. A tak jsem začala hledat odpověď na otázku, Jak se k nim zase přiblížit. Odpověď jsem dostala velice jasnou: láskou! A v praxi stále poznávám, že to je opravdu jediná možná cesta. Kdykoliv se totiž pokusím ukázat na podstatu Boží nádhery slovy – narazím na odmítnutí, ale když jim totéž ukazuji láskou k nim – s radostí přijímají. Tuto formu „mojí“ víry jsou ochotni a schopni přijmout a tak se o ni s vděčností k našemu Milému Pánu pokouším den po dni stále znovu.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho?

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly?

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu?

Co pro vás znamenal katechumenát osobně?

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější?

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo?

- Oficiální příprava na křest u mě začala přibližně čtyři měsíce po mém obrácení a trvala tradičně 1,5 roku.
- Naši malou skupinku katechumenů doprovázela paní doktorka Marie Zimmermannová a P. Antonín Forbelský. Úkolem obou bylo provést nás historií křesťanství, naučit nás chápat souvislosti mezi získanými vědomostmi a vnášet světlo do našich nejasností.
- Setkání probíhala ve 14ti denních intervalech a trvala 2 hodiny.
- Další dva body bych si dovolila shrnout do jednoho.

To, co jsem totiž napsala výše, že jsme dostávali na těchto setkáních, nebylo zdaleka všechno. Až zpětně vidím, že tyto schůzky nám dávaly mnohem více, než jsme si v té době uvědomovali. Pomohly nám totiž zbavit se ostychu ze sdílení svých zkušeností s druhými, sdílet se v modlitbě... daly nám poznat, že člověk nemůže zůstat s Pánem Bohem a „svoji“ vírou sám, ale že v samé podstatě „jeho“ víry je potřeba sdílet ji s druhými.

- V průběhu přípravy na křest jsem necítila, že by mně zde něco chybělo.

Až později jsem si jednu takovou věc uvědomila. Jen velice zlehka jsme se zde dotkli doby neútěchy, temnoty, krize. Tušila jsem jen, že mohou nastat, ale o čem jsem neměla sebemenší potuchu bylo, jak se jim bránit.

Na druhou stranu ale nevím, jestli toto patří k těm sdílitelným zkušenostem. Možná je potřeba, aby si každý tou temnotou prošel sám – důvod a vděk za to jsem vyjádřila níže.

A dosavadní zkušenost mi říká, že jaké dostal člověk prostředky k obraně pochopí (z důvodu jakéhosi pudu sebezáchovy) velice brzy a co víc – pochopí také, že získanými zkušenostmi nemusí už v tomto směru zůstat pouze v pozici obranné, ale že se může pokusit vyprosit si sílu o vykročení vpřed

Takže nakonec vlastně mohu říct, že bylo všechno tak, jak být mělo. Bohu díky.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem?

Podářilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

- Můj každodenní život změnilo ze dne na den přijetí Pána Boha v celé jeho Trojjednosti do svého srdce, což bylo dva roky před křtem. Samotné přijetí Svátosti křtu by se mohlo zdát, že přímou změnu nepřineslo, ale není to pravda. A důvodem je, že přijetím křtu mně byla otevřena cesta k přijímání dalších krásných Svátostí, z nichž mám teď nejvíce na mysli nádherný Dar přístupu k přijímání Těla a Krve našeho Pána.

Takže odpověď na tuto otázku zní ANO – křtem byl můj každodenní život velmi změněn možností každodenního svatého přijímání, které svojí nádhernou mocí mění ponejprv mě a následně i vše kolem.

- Zapojení se do života farního přišlo přirozeně a „samo“, a je pro mě velkou posilou, protože zde mohu čerpat síly pro život „venku“.

5. Setkal jste se s krizí víry?

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat?

Krizemi jsem prošla, zvláště v počátku, několika, bylo to takové střídání obrovské radosti z poznání Pána Boha a hlubokých krizí. Nicméně bych tyto krize nenazvala krizemi víry, protože jsem při nich necítila vzdálení od Boha, ale od lidí. Tato velice těžká období mě učila oprostít se od závislosti na lidech, na jejich projevech lásky a pochopení a obrátit svůj pohled pouze k našemu Pánu. Na vlastní kůži jsem pocítila, že jediný, o koho se mohu plně opřít, kdo mě miluje bez výhrad a limitů je ON. S hloubkou krize vzrůstala moje touha neopouštět ani na chvíli Boží přítomnost. A také mě naučila pochopit, že Boží Láska nedává člověku jen věci, které v tu chvíli vnímá jako příjemné, ale že připouští i pravý opak. A paradoxem je, že člověk až s odstupem času pozná, že ta nejtěžší období přinesla nejvíce krásy do jeho života – hlubší život v Bohu.

Nikdy nepřestanu být za tuto, byť velmi bolestnou zkušenost, vděčná, vytvořila mezi Pánem a mnou nádherné a pevné pouto. A tím jsem vlastně odpověděla i na druhou část otázky – krize mně pomáhalo překonat pouze a jedině absolutní přimknutí se k Bohu.

Děkuji za to a pokusím se děkovat za to svým životem až do příchodu k Nádhernému Cíli.

Respondent 7: 1. Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít? => Podnětem k pokřtění bylo působení Ducha Svatého, zároveň mě hodně nasměřovala má cesta do Vranova u Brna za P. Pavlem.

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy? => Podporovala mě má manželka (sama nepokřtěná) celou dobu. Na závěr přípravy mě doprovázel můj kmotr.

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu? => Motivace byla pro mě osobně čím dál silnější a s každou další hodinou přípravy jsem se na křest těšil více.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní? => Moji rodiče a sourozenci byli nejprve překvapeni (pokřtěný ale nepraktikující je pouze můj otec), když pochopili, že to myslím vážně, tak mě podporovali. Největší podporu jsem měl u své manželky. Nyní všichni mou víru a rozhodnutí respektují stejně tak fakt, že jsem po svém křtu nechal pokřtít také našeho syna.

3. Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho? => začala v září/říjnu 2015 a trvala 1 rok a půl

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly? => P. Antonín Forbelský a Marie Zimmermannová nás oba provázeli po celou dobu přípravy na křest, jejich úkolem bylo zodpovědět všechny naše zvědavé dotazy a samozřejmě výuka o víře samotné.

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu? => 1 x za 2 týdny, 2 hod.

Co pro vás znamenal katechumenát osobně? => každé naše setkání mělo svůj jedinečný a zajímavý náboj a téma, kde jsme měli příležitost pronikat do tajemství víry.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější? => celá doba přípravy 1,5 roku měla své velké opodstatnění, kdy se naše víra prohlubovala a "zrála jako víno".

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo? => chyběla mi např. možnost častějšího setkání všech v kostele ať už za účelem dozvědění se o všech součástech a úlohách kostelu tak při mši svaté samotné.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem? => ano a to podstatným způsobem, cítit každý den oporu v Bohu, Kristu a Duchu Svatém považuji za nejkrásnější a nejdůležitější dar, který jsem ve svém životě mohl dostat.

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství? => zatím jsem pouze nakoukl do kostry týmu KHL (Křesťanská hokejová liga) během 2 přátelských utkání.

5. Setkal jste se s krizí víry? => ne, ale pakliže taková situace nastane, pevně věřím, že jí s pomocí Boží překonám.

Respondent 8: 1.Co bylo podnětem pro rozhodnutí dát se pokřtít?

Dát se pokřtít byl můj sen již delší dobu. Tím pravým podnětem a startovacím můstkem byl okamžik, když jsem si sáhla na dno ve svém životě.

Kdo Vás podporoval a doprovázel v průběhu přípravy?

Podporovala jsem se primárně sama. Také jsem měla podporu od mé terapeutky a kamarádky Lenky.

Změnila se během přípravy Vaše motivace pro přijetí křtu, a pokud ano, jakým směrem/v jakém ohledu?

Byla jsem nemile překvapena délkou přípravy na křest. Někteří přípravu nedokončili. Myslím, že právě délka přípravy pro mne byla tou pravou motivací, k uvědomění si té pravé cesty, dojít si k naplnění.

2. Jak se na vaše rozhodnutí dívala rodina tehdy a nyní?

O mém přípravě na křest jsem se svěřila pouze mé sestře, která rozhodnutí přijala a respektovala.

3.Kdy příprava na křest začala a jak trvala dlouho?

Příprava na křest začala na podzim roku 2015 a byla zakončena na jaře 2017. Tedy 1,5 roku.

Kdo se na vaší přípravě podílel a jaké byly jeho úkoly?

Na přípravě se podílel otec Antonín a paní Marie K. z HK diecéze.

Jak často setkání probíhala a v jakém rozsahu?

Setkání probíhala na faře v Pardubicích. Jednou za 14 dní/2 hodiny.

Co pro vás znamenal katechumenát osobně?

Určitě pro mne znamenal poznání nových skvělých přátel. Setkání se s rozdílností životních osudů a vnímání víry. Přijetí lidí ve všech podobách.

Jaká zkušenost byla nejpodstatnější?

Silnější vztah k Bohu.

Co Vám z dnešního pohledu v přípravě nejvíce chybělo?

Když se otočím zpět, přišla mi příprava někdy až moc vážná. Chybělo mi tam větší „odlehčení“.

4. Změnil křest váš každodenní život? A jakým způsobem?

Změna určitě nastala v mém náhledu na život s Boží pomocí.

Podařilo se vám zapojit do života farního, nebo jiného křesťanského společenství?

Do farního života se nezapojuji.

5.Setkal jste se s krizí víry?

Ano, během přípravy na křest přišel 1 okamžik/krize, kdy jsem začala pochybovat o své víře.

Kdo, nebo co Vám ji pomohlo překonat?

Marie s Antonínem.... O krizích mluvili, že jsou zcela přirozené a určitě se nemáme čeho obávat.

Odpovědi těch, kteří se na přípravě na přijetí iniciačních svátostí podíleli

P. Antonín Forbelský: V jakých letech jste se na přípravě na křest podílel/a?

Podílel jsem se v roce 2005–2015 zpravidla sám, později ve dvojici

Jak dlouho příprava probíhala a jaké měla jednotlivé etapy?

Příprava probíhala od září do dubna – Velikonoc

Během podzimu základní info o Radostné zvěsti, vedle toho uvedení do církevního roku a základní vztah ke Kristu jako Pánu

Začátkem doby postní přijetí do Katechumenátu, dále byly vykonány další obřady předcházející křest

Jaké byly vaše úkoly v rámci přípravy?

Vedl jsem celou přípravu, hosty byly tři „lektori“, kteří jednorázově vedli jedno setkání (Bible, Desatero, Kříž)

Ovlivnila vás práce katechety? A jakým způsobem?

Jistě člověk při předávání Radostné zvěsti vychází z jednotlivých katechetických postupů uvádění do poznání Krista, církve atd. Jistě i některé katechetické pomůcky mi byly v tomto pomoci.

S jakými problémy jste se v průběhu přípravy setkávali nejčastěji?

Nejde o problémy, ale jistou bolestí byla doba přípravy, která zde byla při mém příchodu „zavedená“. Cítil jsem, že je to hodně krátké a potom, když někdo párkrát chybí, tak jsem z toho neměl dobrý pocit.

Určitým ne problémem, ale otázkou je, jak přivést budoucího křesťana k bližšímu zapojení se do života církve, aniž by dával „podmínky“.

Byl dostatek času na všechny důležité oblasti přípravy?

Jak píše v předchozím odstavci, v předchozím modelu bylo „málo času“ nyní – ač na první pohled je to „dlouhé“, sami žadatelé uznávají, že poznávají, že tato časová „dotace“ je na místě.

Jaké skutečnosti vám nejvíce utkvěly v paměti?

Radost z toho, že když se člověk otevře, sám Pán již během přípravy koná „své“ v růstu a „obrácení“ se k Pánu, i když to přináší i bolesti ve vztahu k těm nejbližším

Udělal byste dnes něco jinak, kdyby šel vrátit čas?

Jak jsem se zmínil, až během času jsem viděl, že „krátká“ příprava není to ono, jistě, až zkušenost přivedla ke změně.

Marie Zimmermannová: V jakých letech jste se na přípravě na křest podílel/a?

K přípravě na křest jsem byla pozvána P. Antonínem Forbelským tuším, že v roce 2012, kdy mi byl svěřen jeden večer na téma křest. Tímto způsobem jsem se účastnila přípravy dva roky. Koncept přípravy vytvářel pan farář a kromě mě se na přípravě podíleli další lektoři, každý s jedním tématem.

Od roku 2014 byla příprava prodloužena o jeden rok a byla jsem pozvána k vytvoření jejího konceptu i k realizaci. Od té doby vedeme přípravy dospělých k iniciačním svátostem společně s panem farářem ve dvou.

Jak dlouho příprava probíhala a jaké měla jednotlivé etapy?

Příprava začíná zpravidla v září a jejím účastníkům je nabídnuta možnost přistoupit ke slavení iniciačních svátostí o Velikonocích tak, aby příprava trvala alespoň 1,5 roku. Dochází ale k výjimkám, buď k prodloužení přípravy, nebo v odůvodněných případech i ke zkrácení. Necháváme katechumenům svobodu v tom, aby si určili čas, kdy se cítí být připraveni.

První etapa trvá celý školní rok a jde o tzv. prekatechumenát, během kterého uvádíme zájemce do tajemství víry a snažíme se je podporovat v navázání a rozvíjení osobního vztahu s Ježíšem Kristem. Po tomto roce se mohou rozhodnout pro vstup do katechumenátu. Poté následuje bližší příprava s důrazem na poznání praxe křesťanského života na základě inspirace Písmem svatým, v době postní se pak konají obřady přijetí mezi čekatele křtu a skrutinia a začíná období tzv. očišťování, kdy klademe důraz na duchovní přípravu na slavení iniciačních svátostí na základě nedělních liturgických textů cyklu A.

Jaké byly vaše úkoly v rámci přípravy?

Připravila jsem celý koncept, vybírala témata a vytvářela pomůcky. V jednotlivých letech ho pak přizpůsobuji konkrétní skupině podle jejich potřeb. Dále vedu společně s panem farářem jednotlivá setkání, kdy se doplňujeme. V posledním roce, kdy jsem

musela omezit frekvenci své účasti na přípravách, jsme se s panem farářem rozdělili a střídáme se u skupiny prekatechumenátu a ve skupině katechumenů.

Ovlivnila vás práce katechety? A jakým způsobem?

Svoji účast na přípravě katechumenů beru jako velké obohacení své vlastní víry, je motorem pro můj rozvoj jako katechetky, získávám tím nové přátele ve víře. Vede mne to k hlubší pokoře před Bohem, když tak zblízka mohu vidět, co koná v lidech, kteří se o něj zajímají a kteří vrůstají do společenství s Ním.

S jakými problémy jste se v průběhu přípravy setkávali nejčastěji?

Vždy je více společné radosti než problémů. Občas někdo narazil na rozdíl mezi svými představami a způsobem vedení katechumenátu a nebyl schopen nebo nechtěl přijmout námi nabízený model. V našich silách zase nebyla individuální příprava navíc. Občas někdo nenašel důvěru, abychom se pokusili pomoci mu v jeho nesnázích a beze slova přípravu ukončil. Několikrát jsme se setkali s překážkami ke křtu právního rázu a narazili jsme na určitou necitlivost, zdlouhavost a nepochopení ze strany nadřízených při řešení těchto situací.

Největším problémem je ale malý zájem farnosti a velmi obtížné „shánění“ kmotrů pro ty, kteří nemají nikoho takového v rodině nebo mezi svými přáteli. Nedaří se propojit více katechumenát s životem farnosti. Jako by to farníci chápali jako jednu z „aktivit“, která se jich netýká. Většina neofytů pak má problém zapojit se do života farnosti.

Byl dostatek času na všechny důležité oblasti přípravy?

Domnívám se, že ano. Přípravná setkání sama samozřejmě nestačí, snažili jsme se inspirovat účastníky přípravy k vlastnímu rozvoji a prohlubování vztahu k Bohu.

Jaké skutečnosti vám nejvíce utkvěly v paměti?

Celkově radostný pocit, a pak některé „aha“ efekty. Nejhlubším zážitkem pro mne jsou svědectví jednotlivých katechumenů, a to i těch, kteří se účastní například společných předvánočních setkání i po křtu, jak rostou ve své víře.

Udělal byste dnes něco jinak, kdyby šel vrátit čas?

Domnívám se, že se nám podařilo dosáhnout možného, a to na základě teorie a praktických zkušeností. O katechumenátu se na společných platformách katechetických center a teologických fakult hovořilo a psalo nejvíce v období let 2009–2011. Příspěvky, které tehdy vznikly, mne oslovily, a já jsem se je snažila uvést v Pardubicích do praxe. To se podařilo a sama praxe ukazuje cestu, jak dál.